

ภาคผนวก

- ตัวอย่างคำาณและงำตอบ
- พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ.2521
- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
(ฉบับที่ 9) พ.ศ.2521
- พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน
ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ.2499
- พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511

ภาคผนวก

ตัวอย่างคำถาม

ข้อ 1 แดง, ดำ และขาว ร่วมทุนกันตั้งห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลห้างหนึ่ง ทั้ง 3 คน ตกลงให้แดง และดำเป็นผู้จัดการห้าง ขอให้ท่านวินิจฉัยว่า ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนี้และผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลาย จะต้องรับผิดชอบในการณ์ต่อไปนี้ หรือไม่

กรณีแรก “แดงไปกู้เงินบุคคลภายนอกในนามของห้างหุ้นส่วน และนำเงินนั้นไปใช้เป็นส่วนตัว”

กรณีที่สอง “ดำไปตกลงซื้อสินค้าจากบุคคลภายนอก เพื่อนำมาขายในห้าง โดยยังมิได้ชำระหนี้ค่าสินค้านี้ให้แก่บุคคลภายนอกนั้น และการซื้อสินค้านี้ แดงและขาวต่างทักท้วง ‘ไม่ยอมให้ซื้อ’”

ข้อ 2 ห้างหุ้นส่วนจำกัดแห่งหนึ่ง มีผู้ถือหุ้นรวมทั้งหมด 5 คน แดงและขาวเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด แดงได้ออกเงินลงหุ้นไปแล้ว 5,000 บาท ขาวได้ออกเงินลงหุ้นไปแล้ว 10,000 บาท เขียว เหลือง และฟ้า เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดได้ออกเงินลงหุ้นไปแล้วคนละ 15,000 บาท ที่ประชุมเห็นควรให้แดงเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ แดงตกลงรับเป็นผู้จัดการห้างนี้ ต่อมาห้างค้าขายขาดทุน เป็นหนี้ธนาคาร 60,000 บาท ธนาคารจึงฟ้องให้ชำระหนี้

ผู้เป็นหุ้นส่วนของห้างนี้ทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้สินจำนวนนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด หากจะแบ่งกันชำระหนี้ให้ธนาคาร จะแบ่งกันรับผิดชอบคนละเท่าๆ ได้

ข้อ 3 เมื่อมีการจดซื้อหุ้นจดครบแล้วต้องเรียกตั้งบริษัท จงอธิบายในเรื่องการประชุมตั้งบริษัทในหัวข้อต่อไปนี้

ก. กิจการอะไรบ้างที่จะต้องทำในที่ประชุมตั้งบริษัท

ข. ผู้มีสิทธิออกเสียงคือใคร

ค. การลงมติในวันตั้งบริษัทด้วยใช้เสียงข้างมาก อยากรายบันทึกว่าเสียงข้างมากประกอบด้วยหลักเกณฑ์อะไรบ้าง.

ข้อ 4 เรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องมีมติพิเศษของที่ประชุมใหญ่มีอะไรบ้าง

ข้อ 5 คำว่า “หุ้น” ในความหมายของการตั้งห้างหุ้นส่วนนั้น ท่านเข้าใจว่าอย่างไร จงอธิบายและจำเป็นหรือไม่ที่การตั้งห้างหุ้นส่วนนั้นจะต้องมีการเอาทุนมาลงด้วยเสมอ?

ข้อ 6 หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดต่างกับหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดอย่างไร?
มีกรณีใดบ้างที่หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิด ต้องรับผิดชอบหนึ่งหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิด

ข้อ 7 การจดทะเบียนมีผลในทางกฎหมายอย่างไร จดทะเบียนโดยละเอียด

ข้อ 8 หน้าที่รับผิดเฉพาะตัวของกรรมการบริษัทแต่ละคน ใน การประกอบกิจการของบริษัท
นอกจากที่กฎหมายกำหนดให้กรรมการบริษัทมีหน้าที่ต้องใช้ความเสื่อเพื่อสอดส่องอย่าง
บุคคลค้าขายผู้ประกอบด้วย ความระมัดระวังแล้ว ยังมีข้อห้ามกรรมการบริษัทไม่ให้กระทำการ
ในเรื่องอื่น ๆ หรือไม่

ข้อ 9 ขาว เหลือง และเขียว ร่วมกันจัดตั้งห้างหุ้นส่วนสามัญ ขาวลงหุ้น 10,000 บาท เหลือง
ลงหุ้น 10,000 บาท เขียวลงหุ้น 30,000 บาท ที่ประชุมผู้ถือหุ้นตกลงตั้งขึ้นเป็นผู้จัดการห้าง
ต่อมาห้างค้าขายขาดทุน เจ้าหนี้จึงฟ้องขาวให้ชดใช้หนี้ที่ห้างเป็นหนี้ 50,000 บาท ขาวต่อสู้ว่า

ก. เจ้าหนี้ต้องฟ้องขึ้นผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ หากฟ้องขาวก็ต้องฟ้องหมดทั้ง 3 คน
จะฟ้องขาวให้รับผิดชอบใช้หนี้แต่ผู้เดียวไม่ได้ เป็นการไม่ยุติธรรม

ข. ขาวไม่ต้องรับผิดเกินกว่ามูลค่าหุ้นของตนคือ 10,000 บาทเท่านั้น

ข้อต่อสู้ทั้ง 2 ประการของขาวถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เพราเหตุใด แยกตอบ
เป็นข้อ ๆ

ข้อ 10 จดทะเบียนเรื่องห้างหุ้นส่วนจำกัดในหัวข้อต่อไปนี้

ก. ผู้เป็นหุ้นส่วนจะโอนหุ้นให้บุคคลภายนอกได้หรือไม่ อย่างไร

ข. ผู้เป็นหุ้นส่วน ตาย ล้มละลาย หรือตกเป็นคนไร้ความสามารถ ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ต้องเลิกกิจการค้าขายหรือไม่ เพราเหตุใด

ข้อ 11 นายแสงได้จองหุ้นของบริษัทรุ่งเรืองก่อสร้างจำกัดไว้จำนวน 1,000 หุ้น ราคาหุ้นละ
100 บาท ปรากฏว่าทางบริษัทเรียกเก็บค่าหุ้นครั้งแรกไปแล้ว 25% ต่อมาระบบการบริษัท
มีจดหมายลงลงทะเบียนไปรษณีย์ล่วงหน้า 1 เดือนไปยังผู้ถือหุ้นให้ชำระเงินค่าหุ้นที่เหลืออีก 75%
ภายในวันที่ 30 สิงหาคม 2528 แก่นายสีกรรมการผู้จัดการ ณ สำนักงานใหญ่ของบริษัท เมื่อ
นายแสงได้รับจดหมายแล้วไม่ไปชำระค่าหุ้นตามที่บริษัทเรียกเก็บ ดังนี้ ให้ท่านวินิจฉัยว่า
กรรมการบริษัทจะรับหุ้นของนายแสงได้หรือไม่ เพราเหตุใด

ข้อ 12 การประชุมใหญ่สามัญกับการประชุมใหญ่สามัญ ต่างกันอย่างไร จดทะเบียน

ข้อ 13 บุคคลพอกได้บ้าง ที่ถูกเจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนสามัญฟ้องให้รับผิดชำระหนี้ของห้าง
หุ้นส่วนได้ จดทะเบียน

ข้อ 14 นายเอก นายໂທ นายຕີ່ເຂົ້າຫຸ້ນກັນຕິ່ງທ້າງຫຸ້ນສ່ວນຈຳກັດ ນາຍເອກລົງທຸນ 20,000 ບາທ
ຈຳກັດຄວາມຮັບຜິດ ນາຍໂທແລະ ນາຍຕີ່ເລົງທຸນ ດະລະ 100,000 ບາທ ໄນຈຳກັດຄວາມຮັບຜິດ ນາຍເອກ
ເຂົ້າມາຈັດກາງຈານຂອງທ້າງຫຸ້ນຮ່ວມກັນນາຍໂທແລະ ນາຍຕີ່ເສມອ ກາຍຫລັງທ້າງຫຸ້ນສ່ວນມື້ສິນ
ອູ່ 1,000,000 ບາທ ເຈົ້າໜີ້ຂອງທ້າງຈະພ້ອງນາຍເອກໃຫ້ຮັບຜິດໄດ້ຢ່າງໄວ

ข้อ 15 ໃນບຣີ້ຊັກຈຳກັດ ພາກເຈົ້າຂອງຫຸ້ນໄດ້ໂອນຫຸ້ນໄປໃຫ້ຜູ້ອື່ນແລ້ວ ຜູ້ໂອນຍັງຄອງຕ້ອງຮັບຜິດໃນໜີ້
ຄ່າຫຸ້ນທີ່ຍັງສັງໃໝ່ໄໝຄຽບອືກຫົວໝາຍໄໝ ອີ່ຢ່າງໄວ ອົບນາຍ

ข้อ 16 ໃນບຣີ້ຊັກຈຳກັດກາງເພີ່ມທຸນໂດຍອອກຫຸ້ນໃໝ່ມີໜັກເກີນທີ່ອີ່ຢ່າງໄຣນ້າງ ຈອອົບນາຍ

章คำตอน

ข้อ 1 หลักกฎหมาย ตามอุท่าหกรณ์นี้เป็นเรื่องห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ที่ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนจะต้องรับผิดชอบในหนี้สินของห้างโดยไม่จำกัด และเนื่องจากห้างมีฐานะเป็นนิติบุคคลถ้าหนี้สินนั้นเกิดขึ้นจากการกระทำที่อยู่ในขอบเขตวัตถุประสงค์ของห้าง ห้างก็ต้องรับผิดชอบด้วย

การทักษะหัวใจระหว่างหุ้นส่วนห้างเป็นภาระในระหว่างหุ้นส่วนกันเองไม่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกซึ่งเป็นเจ้าหนี้ของห้าง และผู้ที่จะมีสิทธิทักษะหัวใจในการบริหารงานของหุ้นส่วนผู้จัดการได้จะต้องเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการด้วยกัน

หลักนิจฉัย

กรณีแรก ขอแยกเป็น 2 ประเด็น

ประเด็นที่ 1 ถ้าการกู้เงินอยู่ในขอบเขตวัตถุประสงค์ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนี้และหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดต่อเจ้าหนี้ แต่การที่แดงนำเงินไปใช้เป็นส่วนตัว ทางห้างเรียกเงินจำนวนนี้คืนจากแดงได้

ประเด็นที่ 2 ถ้าการกู้เงินไม่อยู่ในขอบเขตวัตถุประสงค์ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนี้และหุ้นส่วนคือ ดำเนินการไม่ต้องรับผิดต่อเจ้าหนี้แต่อย่างใด แต่แดงยังต้องรับผิดในเงินกู้จำนวนนี้ต่อเจ้าหนี้เป็นส่วนตัว

กรณีที่ 2 การที่ดำเนินไปซื้อสินค้าเข้าห้างนั้นถือว่าเป็นการกระทำที่อยู่ภายนอกขอบเขตวัตถุประสงค์ของห้าง เมื่อยังมิได้ชำระค่าสินค้า ทางห้างนิติบุคคลและหุ้นส่วนทุกคนก็จะต้องรับผิดชอบในหนี้จำนวนนี้ต่อเจ้าหนี้ของห้าง

แต่การที่แดงทักษะหัวใจนั้น แดงมีสิทธิทักษะหัวใจเพาะเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการด้วยกันฉะนั้น ส่วนของแดงที่จะต้องชำระหนี้นี้ ดำเนินต่อไปเป็นผู้รับผิดชอบแทน

ส่วนขawnนั้น เนื่องจากมิใช่เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการจึงไม่มีสิทธิทักษะหัวใจฉะนั้นส่วนของขawnที่จะต้องรับผิดชำระหนี้ ขawnก็ต้องรับผิดเอง จะให้ดำเนินชำระแทนไม่ได้

ข้อ 2 หุ้นส่วนทุกคนไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้สินจำนวนนี้ หุ้นส่วนที่ต้องรับผิดคือ แดง เขียว เหลือง และฟ้า รวม 4 คน ส่วนขawnไม่ต้องรับผิด

เพราะเหตุว่าตามหลักในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 1077 (2) บัญญัติไว้ว่า “หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด ต้องรับผิดในบรรดาหนี้สินของห้างโดยไม่จำกัด” เขียว เหลือง ฟ้า เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดจึงต้องร่วมกันรับผิด สำหรับแดงซึ่งเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิด แต่แดงได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดการงานของ

ห้างในฐานะผู้จัดการ แตงจึงต้องรับผิดโดยไม่จำกัดเช่นกันตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1088 บัญญัติไว้ความว่า “ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดผู้ใดสอดเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยการงานของห้างหุ้นส่วน ท่านว่าผู้นั้นจะต้องรับผิดร่วมกันในบรรดาหนึ่งทั้งหลายของห้างหุ้นส่วนนั้นโดยไม่จำกัดความรับผิด” ข้าวเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดเมื่อได้ออกเงินลงหุ้นไปแล้วก็ไม่ต้องรับผิดใด ๆ อีก

หากจะแบ่งกันชำระหนี้รายนี้ แดง เขียว เหลือง และฟ้า ควรจะต้องแบ่งกันรับผิดคนละ 15,000 บาท รวม 4 คน เป็นเงิน 60,000 บาท

ข้อ ๓

ก. กิจการที่จะต้องกระทำในที่ประชุมตั้งบริษัทมีดังต่อไปนี้ (ข้อละ 3 คะแนน)

1. ทำความตกลงตั้งข้อบังคับต่าง ๆ ของบริษัท

2. ให้สัตยาบันแก่บรรดาสัญญา ซึ่งผู้เริ่มก่อการได้ทำไว้และค่าใช้จ่ายอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งเข้าต้องออกไปในการเริ่มก่อปริษัท

3. วางกำหนดจำนวนเงิน ซึ่งจะให้แก่ผู้ริ่มก่อการถ้าหากมีหากเจตนาว่าจะให้

4. วางกำหนดจำนวนหุ้นบุริมสิทธิทั้งกำหนดสถานะและบุริมสิทธิแห่งหุ้นนั้น ๆ ว่า เป็นสถานได เพียงใด ถ้าหากจะมีหุ้นเข่นนั้นในบริษัท

5. วางกำหนดจำนวนหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิซึ่งออกให้เสื่อมหนึ่งว่าได้ใช้เต็มค่าแล้ว หรือได้ใช้เต็บวงส่วนแล้วเพราฯ ให้หักจ่ายอย่างอื่น นอกจากตัวเงินและกำหนดว่า เพียงใดซึ่งจะถือเอาเป็นว่าได้ใช้เงินแล้ว ถ้าหากจะมีหุ้นเข่นนั้นในบริษัท

ให้แจ้งที่ประชุมโดยเฉพาะว่าซึ่งจะออกหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิให้เหมือนหนึ่งว่าได้ใช้เงินแล้วเข่นนั้น เพื่อแทนคุณแรงงานหรือตอบแทนสินทรัพย์อย่างใดให้บรรณาจงชัดเจนทุกประการ

6. เลือกตั้งกรรมการและพนักงานสอบบัญชีอันเป็นชุดแรกของบริษัท และวางกำหนดอำนาจของคนเหล่านี้ด้วย

ข. ผู้มีสิทธิออกเสียงคือ ผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสีย ดังนั้น ถ้าตนมีส่วนได้เสียมีสิทธิอภิปรายเท่านั้น ไม่มีสิทธิออกเสียงลงมติด้วย

ค. มติเสียงข้างมาก ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 2 ประการคือ

1. จำนวนบุคคล ผู้เข้าชื่อหุ้น ที่ประชุมกันในวันนั้นจะนับรวมกันไม่น้อยกว่า ครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้เข้าชื่อหุ้นทั้งหมด ที่มีสิทธิลงคะแนนและ

2. จำนวนหุ้น ของบุคคลผู้เข้าชื่อหุ้นที่ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งดังกล่าวมาในข้อ 1

ເອົາຫຸ້ນມາຮັມກັນແລ້ວຕ້ອງໄດ້ຈຳນວນຫຸ້ນໄມ້ນ້ອຍກວ່າຄຽງໜຶ່ງຂອງຈຳນວນຫຸ້ນຂອງຜູ້ອ່ອຫຸ້ນທີ່ມີສິທີ
ອອກເສີ່ງໃນການປະໜຸມໃນເຮືອນັ້ນ ຂະນະນັ້ນດ້ວຍ

ຂໍ້ 4 ເຮືອສຳຄັນທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີພິເສດນີ້ 6 ເຮືອຄື່ອ

1. ການປັບປຸງແປງເພີ່ມເຕີມຫຼືອແກ້ໄຂຂ້ອງບັນກັບຫຼືອໜັງສືອບຣິຄົນເສັນທີ
2. ການເພີ່ມຖຸນບົຮັບ
3. ການຕົກລົງສຳຫຼັບສິທີພິເສດຂອງຫຸ້ນທີ່ອອກໄໝໃນການສື່ເພີ່ມຖຸນ
4. ການລົດຖຸນ
5. ການຄວບບົຮັບ
6. ການເລີກກິຈການບົຮັບ ໃນການທີ່ມີໄດ້ມີກົງໝາຍໄດ້ບັນຍຸດຕໍ່ໄວ

ຂໍ້ 5 ຖຸນຕາມປະມາລກົງໝາຍແພັງແລະພານີ້ຍໍ ມາຕຣາ 1026 ແປ່ງອອກໄດ້ 3 ຊົນດ້ວຍກັນ ຄື່ອ

1. ເງິນສົດ
2. ທິຣັພົມສິນ
3. ແຮງງານ

ອີ້ນນາຍ 1. ເງິນສົດເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈກັນຈ່າຍ ຜົ່ງໝາຍຄື່ອງ ເງິນຕຣາທີ່ໃຊ້ອູ້ຢູ່ໃນທ້ອງຕາດນັ້ນເອັນ ໄນວ່າ
ຈະເປັນຂອງປະເທດໄດ້ກີ່ໄດ້

ອີ້ນນາຍ 2. ທິຣັພົມສິນໝາຍຄື່ອງ ທິຣັພົມສິນຕາມປະມາລກົງໝາຍແພັງແລະພານີ້ຍໍ ຜົ່ງແປ່ງ
ອອກໄດ້ຕັ້ງ 8 ປະເທດດ້ວຍກັນຄື່ອງ ອສັງຫາຣິມທິຣັພົມ ສັງຫາຣິມທິຣັພົມ ສັງກມທິຣັພົມ ອສັງກມທິຣັພົມ
ທິຣັພົມແປ່ງໄດ້ ທິຣັພົມແປ່ງໄນ້ໄດ້ ໂກຄຍທິຣັພົມ ແລະທິຣັພົມອກພານີ້ຍໍ ສ່ວນນາກທິຣັພົມສິນທີ່ນຳ
ມາລັງຖຸນຈະໄດ້ແກ່ ອສັງຫາຣິມທິຣັພົມແລະສັງຫາຣິມທິຣັພົມທ່ານັ້ນ

ອີ້ນນາຍ 3. ແຮງງານ ໝາຍຄື່ອງ ກຳລັງກາຍ ກຳລັງສມອງ ກຳລັງຄວາມຄົດ ຄວາມໝາຍໝູ ໜີ້ມີອ ແລະ
ປະສົບການສົດໃນດ້ານຕ່າງ ຖ້າ ເປັນດັ່ນ

ປົກຕິແລ້ວໄວ້ມີຄື່ອວ່າ ແຮງງານເປັນຖຸນ ເພົ່າໃຊ້ທິຣັພົມແຕ່ທີ່ກົງໝາຍໃຫ້ເອົາແຮງງານ
ມາລັງເປັນຖຸນໄດ້ໂດຍຄື່ອວ່າເປັນຖຸນສມມຕົກີເພື່ອທີ່ຈະນຳມາຄົດເວລາທີ່ຫ້າງຫຸ້ນສ່ວນມີກໍາໄຮ ທີ່ຫຼືອຫາດຖຸນ
ກັນເທົ່ານັ້ນຈະເຫັນໄດ້ຈາກເວລາເລີກກິຈການຫ້າງແລ້ວ ແຮງງານຈະໄມ້ໄດ້ຄື່ນຖຸນອະໄຮເລຍ ເພົ່າໃໝ່
ມີຕົວຕັນນັ້ນເອັນ

ການນຳຫຸ້ນມາເຂົ້າຮ່ວມກັນນີ້ ໝາຍຄວາມວ່າບຸຄຄລັນຕັ້ງໃຈທີ່ຈະເອົາຫຸ້ນມາຮ່ວມເມື່ອລົງມີອ
ກະທຳກິຈການ ຂະນັ້ນເວລາທຳສັງຄູ່ທີ່ຈະຕົກລົງຈັດຕັ້ງຫ້າງຫຸ້ນສ່ວນກັນມີໄດ້ນຳເອາະໄຮມາເລຍ

แต่สัญญาไปว่าจะเอาทุนลงมาในเมื่อกระทำการเช่นนี้ ก็ถือได้ว่าเป็นสัญญาเข้าหุ้นส่วนหรือบริษัทตามกฎหมายแล้ว

แต่ก็มีได้หมายความว่า ถ้าใครเอาทุนมาลงด้วยในการกระทำการใดแล้ว ผู้ที่ลงทุนนั้นจะเป็นหุ้นส่วนด้วยเสมอไปก็หมายได้ เพราะบางครั้งการให้ทุนมาลงในกิจการอาจจะเป็นการให้ภัยมาร์พ์สันหรือมาเป็นลูกจ้างก็ได้ จะนั้น การที่จะดูว่าเอาทุนมาลงในกิจการกระทำการใดจะต้องดูเจตนาของผู้ที่ลงทุนนั้นด้วยว่าต้องการจะเป็นอะไรเป็นสำคัญตัวอย่างเช่น นายแดงนั้งอยู่บ้านเลข ๗ นายข้ามานอกกว่าจะให้ทุนฟรี ขออาชื้อไปใส่ในห้างหุ้นส่วนเพื่อทำการค้า ค้าขายได้กำไรจะแบ่งได้ังนี้ นายแดงไม่ใช่หุ้นส่วน เพราะนายแดงไม่ได้ลงทุนอะไรจังหวัดการให้เชื้อไปนั้นเป็นการลงทุนหาได้ไม่ เพราะกฎหมายได้กำหนดหุ้นไว้สามี ๓ อย่างคือ เงินสด ทรัพย์และแรงงาน เท่านั้น

และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่การตั้งห้างหุ้นส่วนนั้นจะต้องมีการเอาทุนมาลงด้วยเสมอ

ข้อ ๖ หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดมีภาระผูกพันรับผิดชอบในกิจการหนี้สินเพียงเท่าที่จำนวนเงินที่ได้นำมาลงทุน

หุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดต้องรับผิดชอบในกิจการหนี้สินของห้างโดยไม่จำกัดจำนวนซึ่งอาจจะมากกว่าจำนวนเงินที่นำมาลงทุนก็ได้

หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดต้องรับผิดชอบเมื่อมีหนี้ส่วนของหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดในกรณีดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตามมาตรา 1079 หมายความว่า ถ้าห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้นยังไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแล้วหนี้สินที่เกิดขึ้นในตอนนี้ หุ้นส่วนทุกคนไม่ว่าจะประเภทใดก็ตาม ต้องรับผิดในหนี้สินนั้นโดยไม่จำกัดจำนวนสมือนหนึ่งหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัด

หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดต้องรับผิดชอบเมื่อมีหนี้ส่วนของหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดในกรณีดังต่อไปนี้

ข้อ ๒ ตามมาตรา 1082 หมายความว่า หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิด ซึ่งกฎหมายห้ามใช้ชื่อของตนเองเป็นชื่อห้างกลับไปยินยอมให้ใช้ชื่อตนเองเป็นชื่อห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ไม่ว่าจะโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยายก็ตามก็ต้องถูกฟ้องให้รับผิดได้ทันที เมื่อมีเป็นหุ้นส่วนที่ไม่จำกัดความรับผิด

ข้อ ๓ ตามมาตรา 1085 หมายความว่า หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดได้ลงทุนจำกัด

ความรับผิดไว้จำนวนหนึ่งแต่ไปคุยก็ได้อ้วดว่าลงทุนจำกัดไว้มากกว่าที่ลงไว้จริง เช่นนี้ ก็

ถูกฟ้องได้ทันที แต่รับผิดเท่าที่คุยก็ได้อ้วดไว้เท่านั้น

ข้อ ๔ ตามมาตรา 1088 หมายความว่า หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดไม่มีสิทธิเข้าไป

บริหารงานของห้างในหน้าที่ของผู้จัดการ กลับเข้าไปสอดเข้าจัดการงานของห้างโดยไม่มี

อำนาจทำเช่นนี้ ก็ถูกฟ้องในหนี้สินช่วงที่สอดได้ทันที

ข้อ 7 การจดทะเบียนบริษัท มีผลทางกฎหมาย 3 ประการ ดังต่อไปนี้คือ

1. บริษัทเป็นนิติบุคคล

หลังจากที่คณะกรรมการบริษัทได้นำหลักฐานต่าง ๆ ไปขอจดทะเบียนบริษัทภายใน 3 เดือนนับแต่วันประชุมตั้งบริษัทแล้ว ผลทางกฎหมายก็ทำให้บริษัทนั้นเป็นนิติบุคคลมีสิทธิ หน้าที่ตามที่จดทะเบียนไว้ทุกประการ และยังมีผลกระบวนการไปถึงความรับผิดชอบของผู้เริ่มก่อการ และผู้เข้าซื้อหุ้นด้วย

2. ความรับผิดชอบของผู้เริ่มก่อการ

สำหรับผู้เริ่มก่อการกฎหมายถือว่าต้องรับผิดชอบผูกพันกับสัญญาต่าง ๆ ที่ได้ทำขึ้นกับบุคคลภายนอกก่อนที่บริษัทจะได้ทำการจดทะเบียน ไม่ว่าสัญญานะไหน ที่ประชุมตั้งบริษัทจะให้สัตยบันหรือไม่ให้สัตยบันก็ตาม ผู้เริ่มก่อการจะสิ้นความผูกพันที่จะต้องรับผิดชอบจากสัญญานี้ หลังจากที่บริษัทได้จดทะเบียนแล้วซึ่งหมายความว่า เมื่อบริษัทมีตัวตนแล้ว บริษัทก็จะเข้ามารับผิดชอบแทนผู้เริ่มก่อการต่อไป ข้อพึงสังเกตก็คือว่า ถ้าเจ้าหนี้ตามสัญญาได้ทำการฟ้องเรียกร้องหนี้ตามสัญญาก่อนจดทะเบียนบริษัท ผู้รับผิดชอบคือผู้เริ่มก่อการแต่ถ้าฟ้องภายหลังบริษัทได้จดทะเบียนแล้ว ผู้รับผิดชอบในหนี้สินคือ บริษัทนิติบุคคลนั่นเอง

3. ห้ามถอนการจดทะเบียนบริษัท

สำหรับผลกระทบถึงบรรดาผู้จองหุ้นต่าง ๆ นั้นเกี่ยวกับเรื่อง การถอน การจดทะเบียนจากความสำคัญผิดกฎหมาย หรือกฎหมายอื่น กฎหมายให้ทำการถอนการจดทะเบียนหุ้นได้ก่อน จดทะเบียนบริษัท ถ้าบริษัทได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแล้ว ไม่มีสิทธิที่จะถอนการจดทะเบียนหุ้นได้เลย เพราะจะทำให้เงินทุนของบริษัทที่ได้จดทะเบียนไว้ในหนังสือบริษัทฯ เปลี่ยนแปลงไปฉะนั้น กฎหมายจึงห้ามทำ

ข้อ 8 ป.พ.พ. มาตรา 1168 ได้บัญญัติข้อห้ามกรรมการบริษัทไม่ให้กระทำการดังนี้ คือ

1. กรรมการของบริษัทดองไม่ประกอนการค้าขายอย่างใดอันมีสภาพเป็นอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันกับการค้าของบริษัท ไม่ว่าจะทำเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น

2. กรรมการของบริษัทดองไม่เข้าเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดในห้างค้าขายอื่น ซึ่งประกอบกิจการมีสภาพเป็นอย่างเดียวกันและแข่งขันกับกิจการของบริษัท

3. ในกรณีข้อห้ามตาม 1 และ 2 มีข้อยกเว้นในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่องบรรดาผู้ถือหุ้นยินยอมอนุญาตให้กระทำ กรรมการบริษัทสามารถกระทำการได้

ข้อ 9 ข้อต่อสุขของขาวทั้งสองประการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ตามนัยประมวลกฎหมายแพ่ง

และพานิชย์ มาตรา 1025 บัญญัติไว้ความว่า “อันว่าห้างหุ้นส่วนสามัญนั้น คือห้างหุ้นส่วน ประเภทซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนหมดทุกคนต้องรับผิดร่วมกัน เพื่อหนี้ทั้งปวงของห้างหุ้นส่วนโดยไม่จำกัด ดังนี้

ก. เมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน เจ้าหนี้จึงมีสิทธิเรียกฟ้องหุ้นส่วนคนใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องฟ้องเฉพาะหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือไม่จำเป็นต้องฟ้องหุ้นส่วนทุกคน ข้อต่อสืบของข่าวข้อนี้จึงไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ข. เมื่อหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดร่วมกันโดยไม่จำกัด ข่าวผู้เป็นหุ้นส่วนจึงต้องรับผิดในหนี้ของห้างหุ้นส่วนต่อเจ้าหนี้ จะอ้างขอรับผิดเพียงมูลค่าหุ้นของตนเป็นการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อ 10

ก. กรณีผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัดจะโอนหุ้นให้บุคคลภายนอกนั้น มาตรา 1091 บัญญัติว่า “ผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดจะโอนหุ้นของตน ปราศจากความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนอื่น ๆ ก่อนได้”

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า หากผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดแล้วจะโอนหุ้นให้บุคคลภายนอกเข้ามาเป็นหุ้นส่วนก็ย่อมทำได้โดยทันที ไม่จำต้องขอความยินยอมจากหุ้นส่วนอื่น ๆ เพราะหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดนี้ คุณสมบัติผู้เป็นหุ้นส่วนไม่ใช่สิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญในการเข้าเป็นหุ้นส่วน และความรับผิดก็มิจำกัด

สำหรับหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิด คุณสมบัติของผู้เป็นหุ้นส่วน เป็นสาระสำคัญ และความรับผิดชอบที่ไม่จำกัด ทำให้การโอนหุ้นให้บุคคลภายนอกนั้นจะต้องขอความยินยอมจากหุ้นส่วนทุกคนเสียก่อน ถ้าไม่ได้รับอนุญาตก็โอนไม่ได้

ข. กรณีผู้เป็นหุ้นส่วนตาย ล้มละลาย หรือตกเป็นคนไร้ความสามารถ หากเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิด ห้างหุ้นส่วนจำกัดก็ไม่ต้องเลิกกิจการ ทายาทเข้ามาเป็นหุ้นส่วนแทนที่ได้ ถ้าประณاةจะเป็นหุ้นส่วนแทน แต่ถ้าไม่ต้องการเป็นหุ้นส่วนก็ขายหุ้นให้ผู้อื่น

สำหรับหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด ถ้าเกิดตาย ล้มละลาย หรือตกเป็นคนไร้ความสามารถ กฎหมายบังคับให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องเลิกกิจการทันที เว้นแต่กลุ่มนี้ให้ทายาทเข้ามาแทนที่ หรือหุ้นส่วนอื่น ๆ ร้องขอต่อศาลให้ศาลมั่งให้ห้างฯ ดำเนินกิจการต่อไปโดยหุ้นส่วนคนอื่นซึ่งหุ้นของผู้ที่หมดสภาพนั้นแทน

ข้อ 11 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ ในเรื่องการรับหุ้นไว้ในมาตรา 1123 และมาตรา 1124 ดังนี้

มาตรา 1123 “ถ้าผู้ถือหุ้นคนใดจะเลย์ไม่ส่งใช้เงินที่เรียกค่าหุ้นตามวันกำหนดกรรมการจะส่งคำบอกร่างด้วยจดหมายส่งลงทะเบียนไปรษณีย์ไปยังผู้นั้น ให้ส่งใช้เงินที่เรียกกับห้องโถงเบี้ยตัวยกได้

ในคำบอกร่างด้วยจดหมายส่งลงทะเบียนไปรษณีย์ในห้องโถงเบี้ยตัวยกได้ แต่ต้องบอกไปด้วยว่าให้ส่งใช้เงินที่เรียกกับห้องโถงเบี้ยตัวยกได้ อนึ่ง ในคำบอกร่างด้วยจดหมายส่งลงทะเบียนไปรษณีย์ในห้องโถงเบี้ยตัวยกได้ ถ้าไม่ใช้เงินตามเรียกหุ้นนั้นจะถูกปรับ

และมาตรา 1124 บัญญัติว่า “ถ้าในคำบอกร่างมีข้อแคลงความถึงการรับหุ้นด้วยแล้วหากเงินค่าหุ้นที่เรียกกับห้องโถงเบี้ยตัวยกซึ่งชำระอยู่ต่ำบานได้ กรรมการจะนำออกหุ้นนั้น ๆ เมื่อได้ก็ได้

ตามปัญหา นายแสงไม่ชำระเงินค่าหุ้นเมื่อครบกำหนดตามที่กรรมการเรียกให้ชำระกรรมการจะต้องส่งคำบอกร่างเป็นจดหมายลงทะเบียนไปยังนายแสงอีกครั้งหนึ่งให้จ่ายเงินที่เรียกเก็บพร้อมห้องโถงเบี้ยตัวยก และเดือนนายแสงด้วยว่า หากไม่ชำระหุ้นนั้นจะถูกปรับ ซึ่งถ้าไม่มีการเดือนนายแสงก่อนแล้ว บริษัทก็จะทำการรับหุ้นของนายแสงไม่ได้

สรุป กรรมการบริษัทจะรับหุ้นของนายแสงไม่ได้ ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามมาตรา 1123 และ 1124 ก่อน.

ข้อ 12 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1171 บัญญัติว่า “ให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นทั่วไปเป็นประชุมใหญ่ ภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่ได้จดทะเบียนบริษัท และต่อหนึ่งปีก็ให้มีการประชุมเช่นนี้ครั้งหนึ่งเป็นอย่างน้อย ทุกระยะเวลาสิบสองเดือน การประชุมเช่นนี้เรียกว่า ประชุมสามัญ การประชุมใหญ่ควรอื่นบรรดาภินิหารจากนี้เรียกว่า ประชุมวิสามัญ”

จากมาตรา 1171 จะเห็นได้ว่าการประชุมใหญ่สามัญ เป็นการประชุมครั้งแรก ซึ่งกฎหมายนั้นคับให้กระทำภายใน 6 เดือนนับแต่ได้จดทะเบียนตั้งบริษัท และหลังจากการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายใน 6 เดือนแล้ว บริษัทจะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญอีกอย่างน้อยปีละครั้ง ต่างกับการประชุมใหญ่วิสามัญ ซึ่งเป็นการประชุมใหญ่ของผู้ถือหุ้นในการณ์พิเศษและไม่ได้อัญใจรอบระยะเวลาของการประชุมใหญ่สามัญปกติ นั้นคือ บริษัทจะเรียกให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญได้ใน 4 กรณี ดังนี้คือ

1. เมื่อกรรมการเห็นสมควร
2. เมื่อบริษัทขาดทุนลงถึงกึ่งจำนวนต้นทุน
3. เมื่อผู้ถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดเข้าชื่อกันทำหนังสือขอต่ออบรมให้เปิดการประชุม
4. เมื่อตำแหน่งผู้สอบบัญชีว่างลง

ข้อ 13 บุคคลที่จะถูกเจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนสามัญฟ้องให้รับผิดชำระหนี้ของห้างหุ้นส่วนได้แก่ บุคคล 4 จำพวกใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

(1) ผู้เป็นหุ้นส่วนแต่เดิมและคงเป็นอยู่ต่อไป

(2) หุ้นส่วนซึ่งออกจากห้างไปแล้ว แต่ต้องเข้าหลักเกณฑ์มาตรา 1051 เรื่องนี้ตามปกติความเป็นหุ้นส่วนในห้างย่อมระงับลง เมื่อหุ้นส่วนคนใดออกจากห้าง แต่ก็ทำให้ความรับผิดในหนี้ของห้างที่เกิดขึ้นก่อนที่ตนออกจากห้างต้องระงับไปไม่

(3) หุ้นส่วนที่เข้ามาใหม่ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1052 มาตรานี้กฎหมายบัญญัติไว้เพื่อเป็นหลักประกันแก่เจ้าหนี้ เมื่อหุ้นส่วนเดิมฐานะไม่ดีก่อหนี้แล้วลากจากห้างหุ้นส่วนไปเจ้าหนี้จะฟ้องเอาจากหุ้นส่วนใหม่ได้

(4) การแสดงตนเป็นหุ้นส่วนตามมาตรา 1054 ว่าตนเป็นหุ้นส่วนในห้างอาจจะด้วยวาจา ลายลักษณ์อักษร ด้วยกริยา ยินยอมให้เข้าใช้ชื่อตนเป็นชื่อห้าง หรือรู้แล้วไม่คัดค้านปล่อยให้เข้าแสดงว่าตนเป็นหุ้นส่วน รู้ว่ามีผู้ไปโวดอ้างตนเป็นหุ้นส่วนในห้างก็นึงโดยเสียไม่คัดค้าน

ผู้ที่อวดอ้างรับผิดต่อกันภายนอกเมื่อเป็นหุ้นส่วนเท่านั้น ไม่ได้กล่าวเป็นหุ้นส่วนด้วย เพราะไม่มีความสัมพันธ์กับหุ้นส่วนในห้างแต่ประการใด ดังนั้น เข้าใช้หนี้ให้เจ้าหนี้ของห้างแล้วก็รับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ของห้างไปได้เบี้ยจากหุ้นส่วนที่แท้จริง ใช้เงินเดิมจำนวนที่ต้องใช้หนี้ให้คนภายนอกไป

ข้อ 14 นายเอกซึ่งเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดด้วยเงิน 20,000 บาทนั้น จากอุทาหรณ์นายเอกเข้ามาจัดการงานของห้างร่วมกับนายໂທ นายตรีเสมอ ซึ่งตามปกตินายเอกซึ่งเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดไม่มีสิทธิเข้าไปจัดการงานของห้างได้ เพราะ ป.พ.พ. มาตรา 1087 บัญญัติให้หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดเท่านั้นเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ดังนั้น การที่นายเอกเข้าไปจัดการของห้างหุ้นส่วนพากไม่จำกัดความรับผิด (ป.พ.พ. มาตรา 1088 วรรค 1) ซึ่งเจ้าหนี้ของห้างสามารถฟ้องนายเอกให้ร่วมกันรับผิดกับนายໂທ และนายตรีในหนี้สิน 1,000,000 บาท ได้ทันที โดยไม่ต้องขอให้เลิกห้างแต่ประการใด

ข้อ 15 ในบริษัทจำกัด หากเจ้าของหุ้นได้โอนหุ้นไปให้ผู้อื่นแล้ว ผู้โอนบังคับต้องรับผิดในหนี้ค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบอีกหรือไม่ กฎหมายได้บัญญัติไว้ในมาตรา 1133 ว่า

“หุ้นซึ่งโอนกันนั้น ถ้าเป็นหุ้นอันยังมิได้ส่งเงินใช้เต็มจำนวนค่าหุ้น ท่านว่าผู้โอนยังคงต้องรับผิดในจำนวนเงินที่ยังมิได้ส่งใช้ให้ครบถ้วนนั้น แต่ว่า

1. ผู้โอนไม่ต้องรับผิดในหนี้อันหนึ่งอันใดของบริษัท ซึ่งก่อให้เกิดขึ้นภายหลังโอน

2. ผู้โอนไม่ต้องรับผิดชอบส่วนใช้หนี้ เว้นแต่ความประภูมิขึ้นแก่ศาลว่า บรรดาผู้ที่ยังถือหุ้นของบริษัทอยู่นั้นไม่สามารถถือกส่วนใช้หนี้อันเข้าจะเพียงต้องออกใช้นั้นได้

ในข้อความรับผิดชอบว่ามานั้น ท่านห้ามมิให้พ้องผู้โอนเมื่อพ้น 2 ปีนับแต่ได้จดแจ้งการโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น”

การตอบปัญหานี้ เราแยกพิจารณาหุ้นออกได้เป็น 2 ประการ

1. ผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นหุ้นออกได้ก็ต่อเมื่อชำระค่าหุ้นเต็มจำนวนแล้ว (มาตรา 1134) และสามารถโอนกันด้วยการส่งมอบเท่านั้น (มาตรา 1135) จะนั้น ยอมแสดงอยู่ในตัวแล้วว่า ผู้โอนหุ้นไม่ต้องรับผิดใด ๆ ในหุ้นนั้นอีกเลย

2. หุ้นระบุชื่อ เป็นหุ้นที่ออกให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเจ้าของหุ้นอาจชำระเงินค่าหุ้นเป็นวง ๆ ก็ได้ คือ หมายความว่าหุ้นนั้นยังชำระไม่ครบจำนวนตามมูลค่าของหุ้นก็ได้ นอกจากนี้ หุ้นที่ยังชำระไม่ครบก็ยังสามารถโอนกันได้โดยต้องทำให้ถูกต้องตามมาตรา 1129 และมาตรา 1130 ซึ่งแสดงว่า หุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบนี้ก็โอนกันได้ แต่ผู้โอนก็ยังคงต้องรับผิดอยู่ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1133 ซึ่งเราพอจะแยกหลักเกณฑ์ได้ดังต่อไปนี้

(1) เมื่อมีการโอนหุ้น ผู้รับโอนยอมต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่

(2) ถ้าหุ้นระบุชื่อันนั้นยังชำระค่าหุ้นยังไม่ครบตามมูลค่าของมัน ผู้โอนก็ยังคงต้องรับผิดอยู่ โดยแยกออกเป็นขั้น ๆ ดังนี้

ก. ผู้โอนต้องรับผิดเฉพาะจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบ เช่น หุ้นราคา 100 บาท ชำระไปแล้ว 25 บาท ก็ต้องรับผิด 75 บาท

ข. ผู้โอนจะต้องรับผิดเฉพาะหนี้ของบริษัทที่เกิดขึ้นก่อนการโอน

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ผู้โอนหุ้นระบุชื่อที่ยังจ่ายเงินไม่ครบ ยังต้องรับผิดในหนี้สินของบริษัทที่เกิดขึ้นก่อนการโอน ถ้าบริษัทจะเรียกให้ผู้โอนรับผิดชอบ ผู้โอนก็ต้องรับผิดชอบ แต่ผู้โอนมีสิทธิที่จะให้ทางบริษัทไปเรียกเก็บเงินค่าหุ้นที่ยังค้างชำระจากบรรดาผู้ถือหุ้นทั้งหลาย ในบริษัทให้ครบทุกมูลค่าของหุ้นเสียก่อน และถ้าเก็บมาได้แล้ว และเงินที่เก็บมาได้ทั้งหมดนั้น พอดีกับหนี้ที่บริษัทมีอยู่ก่อนการโอน ผู้โอนก็ไม่ต้องจ่ายอะไรให้บริษัท แต่ถ้าเงินที่เก็บค่าหุ้นทั้งหมดมาแล้วยังไม่พอดีกับหนี้ของบริษัท บริษัทก็มีสิทธิเรียกเอาภัยผู้โอนได้แต่เพียงเท่าที่ผู้โอนยังจ่ายค่าหุ้นไม่ครบเท่านั้น ไม่ใช่เรียกได้เท่าหนี้สินของบริษัทที่ยังขาดอยู่

ข้อควรสังเกต

1. หนี้สินที่เกิดขึ้นภายหลังจากการโอน ผู้โอนหุ้นระบุชื่อที่ยังจ่ายเงินไม่ครบมูลค่าของหุ้นไม่ต้องรับผิด

2. สำหรับผู้รับโอนหุ้นระบุชื่อที่ยังจ่ายค่าหุ้นไม่ครบมูลค่าหนึ่นต้องรับผิดทั้งหนี้สิน

ที่เกิดขึ้นก่อน และหลังการโอนหั้งหมด

3. การฟ้องให้ผู้โอนรับผิดชอบในหนี้สินที่เกิดขึ้นก่อนการโอนนั้นต้องฟ้องเสียภายใน 2 ปี นับแต่ได้มีการแก้ไขอathsทางทะเบียนผู้ถือหุ้น

ข้อ 18 ในบริษัทจำกัด การเพิ่มทุนโดยออกหุ้นใหม่จะทำได้ต้องเข้าหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ต้องมีมติพิเศษของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นลงมติให้มีการเพิ่มทุนได้ตามมาตรา 1220

2. หุ้นใหม่ที่ออกตามมติพิเศษให้เพิ่มทุนนี้ ผู้ใดซื้อไปจะต้องจ่ายเงินตามราคามูลค่า เว้นเสียแต่ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นได้ลงมติพิเศษชั่วลงไว้กับหุ้นใหม่นี้ว่า ให้กันหุ้นใหม่ บางจำนวนไว้เวลาผู้ใดมาซื้อก็ไม่ต้องจ่ายเงิน หรือจ่ายเพียงบางส่วนเท่านั้นก็ได้ เหตุผลที่ กฎหมายให้ลงมติพิเศษข้าในเรื่องหุ้นนี้ก็เพื่อจะได้อ่าไว้ให้ตอบแทนผู้ที่ทำประโยชน์ต่อบริษัท หรือช่วยให้บริษัทให้กำรงอยู่ในวงการค้าได้ ซึ่งหากผู้ใดมีประโยชน์เหล่านี้จะได้ หุ้นไปพร้อมๆ หรือจ่ายไม่กี่สัตวาร์ก็จะได้หุ้นที่ได้ครบมูลค่าแล้วตามมาตรา 1221

3. การเพิ่มทุนให้ออกหุ้นใหม่นี้ เมื่อทุกหุ้นได้ชำระหมดแล้ว และบริษัทไม่มีเงิน พอที่จะดำเนินกิจการต่อไป อย่างนี้บริษัทถึงจะขอให้มีการเพิ่มทุนได้แต่ถ้าหุ้นเดิมยังไม่เรียก เก็บให้ครบมูลค่าเลยจะมาขอให้มีการเพิ่มทุน อย่างนี้รับรองว่ากรรมการบริษัทถูกบรรดา ผู้ถือหุ้นลงมติไม่ยอมให้มีการเพิ่มทุนแน่ๆ เพราะเห็นว่า yang ไม่จำเป็นเนื่องจากบริษัทสามารถ เรียกค่าหุ้นเดิมมาเป็นทุนเพิ่มขึ้นได้อยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตามก็ขึ้นอยู่กับเป็นเรื่องๆ ไป บางที่ หุ้นยังไม่ได้เรียกให้ชำระครบตามมูลค่าทุกหุ้น แต่บริษัทต้องการขยายงานและแสดงให้เห็นว่า ถึงแม้จะเรียกเก็บให้ครบมูลค่าทุกหุ้นแล้ว ก็ยังไม่พอที่จะขยายงานในโครงการใหม่ๆ ได้เช่นนี้ ก็อาจมีการขอให้ลงมติพิเศษเพื่อเพิ่มทุนได้ ก็สุดแล้วแต่ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นจะเห็นด้วย หรือไม่เท่านั้น

4. สำหรับราคาหุ้นที่ออกใหม่กับราคาหุ้นเดิมนั้นต้องมีราคามูลค่าเท่ากันเสมอจะ ต่างกันไม่ได้ ถ้าต่างกันก็มิใช่หุ้นในบริษัทดียวกันพระภูมายได้กำหนดไว้เลยว่า ในหุ้น บริษัทนั้นจะต้องมีราคาน้ำ准เท่ากันเสมอ

5. หลักเกณฑ์ข้อนี้สำคัญ คือหลังจากที่มีการลงมติพิเศษให้เพิ่มทุนได้แล้ว คณะกรรมการจะต้องนำมติพิเศษที่ลงมติให้เพิ่มทุนได้นี้ไปจดทะเบียนเสียภายใน 14 วันนับแต่วันที่ ได้ลงมตินี้ ถ้าไม่นำไปจดทะเบียนภายในกำหนดก็จะถือว่าไม่มีการลงมติพิเศษในเรื่อง เช่นนี้

พระราชบัญญัติ บริษัทมหาชนจำกัด

พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๒๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับอื่นที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“บริษัท” หมายความว่า บริษัทมหาชนจำกัดซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“บริษัทเอกชน” หมายความว่า บริษัทจำกัดซึ่งตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริษัทมหาชนจำกัด

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการบริษัทมหาชนจำกัด

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการบริษัทมหาชนจำกัด

“นายทะเบียน” หมายความว่า อธิบดีกรมทะเบียนการค้า และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอธิบดีกรมทะเบียนการค้ามอบหมายด้วย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้บุคคลได้ยื่นเอกสารหรือแจ้งรายการ

ภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าบุคคลนั้นมีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลาได้ และได้ยื่นคำร้องขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลา โดยแสดงเหตุแห่งความจำเป็น เมื่อนายทะเบียนพิจารณาเห็นเป็นการสมควร จะขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปตามความจำเป็น แก่กรณีได้

มาตรา 6 ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้บุคคลใดมีหน้าที่ต้องนอกรถล่า เดือนแจ้งความ หรือโฆษณาข้อความใด ๆ เกี่ยวกับบริษัทใด ให้บุคคลอื่นหรือประชาชนทราบโดยทางหนังสือพิมพ์ ให้บุคคลนั้นโฆษณาข้อความนั้น ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่จัดพิมพ์จำหน่าย ณ ท้องที่อันเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของบริษัทนั้nmีกำหนดเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสามวัน

ในกรณีที่ไม่มีหนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะดังกล่าวในครอบครอง ให้บุคคลนั้นโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่จัดพิมพ์จำหน่ายในกรุงเทพมหานครแทน

มาตรา 7 ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้บุคคลใดมีหน้าที่ต้องส่งคำสั่ง คำเตือน หนังสือ หรือเอกสารใด ๆ ให้แก่บุคคลอื่น ผู้มีหน้าที่ส่งหรือผู้แทนจะส่งมอบให้แก่ผู้รับหรือผู้แทนของผู้รับโดยตรง หรือส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนถึงผู้รับ ณ สถานที่อยู่ของผู้รับ ซึ่งแจ้งแก่ผู้ส่งไว้แล้ว หรือถ้าไม่มีการแจ้งไว้ล่วงหน้า จะส่ง ณ สถานที่อยู่อันเป็นภูมิลำเนาของผู้รับก็ได้

ในกรณีที่มีการส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ให้ถือว่าคำสั่ง คำเตือน หนังสือ หรือเอกสารนั้น ๆ ถึงผู้รับในเวลาที่คำสั่ง คำเตือน หนังสือหรือเอกสารดังกล่าวควรไปถึงตามทางการปกติแห่งไปรษณีย์ในช่วงเวลาที่มีการส่งนั้น

มาตรา 8 ผู้ถือหุ้นหรือบริษัทจะถือเอาประโยชน์จากบุคคลภายนอกจากข้อความ หรือรายการใด ๆ ที่ต้องจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้ จนกว่านายทะเบียนจะได้รับจดทะเบียนเรียบร้อยแล้ว แต่ผู้ถือหุ้นหรือบริษัทซึ่งได้รับชำระหนี้ก่อนที่จะมีการจดทะเบียน ไม่จำต้องคืนซึ่งทรัพย์สินที่ได้รับชำระหนี้

มาตรา 9 ในระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกันหรือผู้ถือหุ้นกับบริษัท ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บรรดาสมุดบัญชีและเอกสารของบริษัทหรือของผู้ชำระหนี้ถูกต้องตามข้อความที่ได้บันทึกไว้ในนั้นทุกประการ

มาตรา 10 บุคคลใดเมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมแล้ว จะได้รับอนุญาตให้ตรวจหรือคัดข้อความในทะเบียนหรือเอกสารซึ่งนายทะเบียนเก็บรักษาไว้ หรือจะขอให้นายทะเบียนคัดสำเนาหรือถ่ายเอกสารฉบับใด ๆ พร้อมด้วยคำรับรองของนายทะเบียนว่าถูกต้องหรือจะขอให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองรายการใดที่จดทะเบียนไว้ก็ได้

มาตรา 11 บริษัทต้องปฏิบัติต่อไปนี้

(1) ใช้ชื่อ ซึ่งต้องมีคำว่า “บริษัท” นำหน้า และ “จำกัด (มหาชน)” ต่อท้าย หรือ จะใช้อักษรย่อว่า “บมจ.” นำหน้า แทนคำว่า “บริษัท” และ “จำกัด (มหาชน)” ก็ได้ แต่ ในการนี้ที่ใช้ชื่อเป็นอักษรภาษาต่างประเทศ จะใช้คำซึ่งมีความหมายว่าเป็น “บริษัทมหาชน จำกัด” ตามที่กำหนดในกฎหมายแรงงานก็ได้

(2) แสดงชื่อ ที่ดังสำนักงานและเลขทะเบียนบริษัทไว้ในจดหมาย ประกาศใบ แจ้งความ ใบสั่งของและใบเสร็จรับเงิน

(3) แสดงชื่อบริษัทไว้ในดวงตรา (ถ้ามี)

(4) จัดให้มีป้ายชื่อบริษัทไว้หน้าสำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขา (ถ้ามี) และ ดำเนินการมิให้มีป้ายชื่อตั้งกล่าวในกรณีที่ไม่ใช้สถานที่นั้นเป็นสำนักงานใหญ่หรือสำนักงาน สาขาหรือในการนี้ที่จดทะเบียนเลิกบริษัทหรือสาขาบริษัทแล้ว

บริษัทที่ประกอบธุรกิจประเภทใดจะได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตาม (1) ให้เป็นไป ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายแรงงาน

การจัดให้มีหรือการดำเนินการมิให้มีป้ายชื่อตาม (4) ต้องกระทำภายในสิบสี่วัน นับแต่วันจดทะเบียนบริษัทหรือไม่ใช้สถานที่นั้นเป็นสำนักงานใหญ่หรือสำนักงานสาขาหรือ จดทะเบียนเลิกบริษัทหรือเลิกสาขาบริษัทแล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้บริษัทเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนหรือเป็น หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนจำกัด

มาตรา 13 ถ้านายทะเบียนเห็นว่าชื่อของบริษัทใดที่ขอจดทะเบียน ไม่ว่าชื่อนั้น จะเป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ เมม่อนหรือคล้ายกับชื่อของบริษัทหรือบริษัทเอกชน ที่ยื่นหรือที่จดทะเบียนไว้ก่อน ให้นายทะเบียนปฏิเสธการขอจดทะเบียนนั้น และแจ้งให้ผู้ขอ จดทะเบียนทราบ

มาตรา 14 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ นี้ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กำหนดแบบพิมพ์ต่าง ๆ และออกกฎหมายใน เรื่องดังต่อไปนี้

(1) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอจดทะเบียนและการรับจดทะเบียน ตามพระราชบัญญัตินี้

(2) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้

(3) ยกเว้นค่าธรรมเนียม

(4) กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎหมายนี้ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 2

การเริ่มจัดตั้งบริษัท

มาตรา 15 บริษัทมหาชนจำกัด คือ บริษัทซึ่งมีผู้ถือหุ้นดังแต่หนึ่งร้อยคนรวมทั้งนิติบุคคล (ถ้ามี) โดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระ

ในจำนวนผู้ถือหุ้นดังกล่าวตามวาระหนึ่ง ต้องมีผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นบุคคลธรรมดานั่น ๆ ถือหุ้นไม่เกินร้อยละศูนย์จุดหากของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด ถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด ส่วนผู้ถือหุ้นที่เหลือ (ถ้ามี) รายหนึ่ง ๆ ให้ถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด

ในการนับจำนวนผู้ถือหุ้น ในกรณีที่ถือหุ้นร่วมกัน ถ้าจำนวนผู้ถือหุ้นเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนหุ้นที่ถือ ให้นับจำนวนผู้ถือหุ้นเป็นเกณฑ์ แต่ถ้าจำนวนผู้ถือหุ้นมากกว่าจำนวนหุ้นที่ถือ ให้นับจำนวนหุ้นที่ถือเป็นเกณฑ์ แต่ถ้าทั้งนี้ เมื่อได้นับผู้ถือหุ้นรายได้ในกรณีใดแล้ว ห้ามมิให้นับผู้ถือหุ้นรายนั้นซ้ำอีก

มาตรา 16 บุคคลธรรมดายังแต่ต้องห้ามเข้าไป จะเริ่มจัดตั้งบริษัทได้โดยจัดทำหนังสือบริษัทที่สนใจและปฏิบัติการอย่างอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 17 ผู้ริบจัดตั้งบริษัทต้อง

- (1) บรรลุนิติภาวะแล้ว
- (2) มีถื่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเป็นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ริบจัดตั้งทั้งหมด
- (3) ของหุ้นและหุ้นที่จองทั้งหมดนั้น ต้องเป็นหุ้นที่ชำระค่าหุ้นเป็นตัวเงินรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของทุนจดทะเบียน
- (4) "ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือไม่เป็น หรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย และ
- (5) ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่ได้กระทำโดยทุจริต

มาตรา 18 หนังสือบริษัทที่สนใจต้องน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อบริษัทตามมาตรา 11 (1)
- (2) วัตถุประสงค์ของบริษัทซึ่งต้องระบุประเภทของธุรกิจโดยชัดแจ้ง
- (3) ทุนจดทะเบียนซึ่งต้องแสดงชนิด จำนวน และมูลค่าของหุ้น โดยต้องเป็นหุ้นที่ชำระด้วยตัวเงินไม่น้อยกว่าห้าล้านบาท

(4) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ซึ่งต้องระบุว่าจะตั้งอยู่ ณ ท้องที่ใดในราชอาณาจักร

(5) ชื่อ วันเดือนปีเกิด สัญชาติ และที่อยู่ของผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท และจำนวนหุ้นที่แต่ละคนจองไว้

ชื่อบริษัทต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 19 หนังสือบริคณห์สนธินี้ ให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัททุกคนลงลายมือชื่อโดยมีพยานอย่างน้อยสองคนลงลายมือชื่อรับรอง และนำไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียน

การแก้ไขเพิ่มเติมหนังสือบริคณห์สนธิที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนแล้ว ก่อนการขอจดทะเบียนเป็นบริษัท จะกระทำได้ก็แต่โดยได้รับความยินยอมจากผู้เริ่มจัดตั้งบริษัททุกคน และนำไปขอจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติมต่อนายทะเบียน แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำการก่อนเสนอขายหุ้นต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ

มาตรา 20 ในกรณีที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทคนใดตาย หรือถอนตัวก่อนประชุมจัดตั้งบริษัทเสร็จสิ้น และผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทที่เหลือประสงค์จะดำเนินการต่อไป ให้ปฏิบัติตั้งต่อไปนี้

(1) หากคนแทนที่ภายนอกนั่งเดือนนับแต่วันที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทด้วยหรือถอนตัว เว้นแต่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทที่เหลือซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรา 16 ได้ตกลงกันไม่ทราบแทนที่

(2) แจ้งให้ผู้จองหุ้นทราบเป็นหนังสือภายนอกนับสี่วันนับแต่วันที่หากคนแทนที่ได้ หรือวันที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทที่เหลือตกลงกันไม่ทราบแทนที่

(3) ขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมรายการเกี่ยวกับจำนวนและบุคคลผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท ในหนังสือบริคณห์สนธิภายนอกนับแต่วันที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทด้วยหรือถอนตัว

การถอนตัวจากการเป็นผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เริ่มจัดตั้งบริษัททุกคน

ในกรณีที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทที่เหลือไม่ประสงค์จะดำเนินการต่อไป หรือไม่ปฏิบัติตาม (1) หรือ (3) ให้หนังสือบริคณห์สนธิที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนไว้แล้ว สิ้นผลนับแต่วันที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทด้วยหรือถอนตัวหรือวันที่พ้นกำหนดเวลาตาม (1) หรือ (3) แล้วแต่กรณี และให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทแจ้งต่อนายทะเบียนและผู้จองหุ้นภายนอกนับสี่วัน นับแต่วันที่หนังสือบริคณห์สนธินั้นสิ้นผล

มาตรา 21 ในกรณีที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทด้วยหรือถอนตัว ผู้จองหุ้นจะถอนคำขอการจองหุ้นก็ได้ โดยมีหนังสือแจ้งให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัททราบภายนอกนับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามมาตรา 20 (2)

มาตรา 22 ในกรณีที่ผู้จองหุ้นตาย ผู้เป็นทายาทจะถอนคำขอการจองหุ้นก็ได้ โดย

มีหนังสือแจ้งให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัททราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ผู้จดทะเบียนได้มีการชำระค่าหุ้นพร้อมกับการจองหุ้น หรือผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทได้ออกหนังสืออนัดประชุมจัดตั้งบริษัทแล้ว

มาตรา 23 เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนหนังสือบริษัทฯ แล้ว ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทจะจะเสนอขายหุ้นของบริษัทด้วยประชาชนหรือบุคคลใด ๆ ได้โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๓ การเสนอขายต่อประชาชนและหนังสือชีวน

มาตรา 24 ห้ามมิให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทหรือบริษัทเสนอขายหุ้นหรือหุ้นกู้ต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ เว้นแต่จะได้จดทะเบียนหนังสือชีวนและส่งมอบหนังสือชีวนต่อประชาชนหรือบุคคลนั้น ๆ ด้วย

มาตรา 25 ห้ามมิให้บุคคลใดโฆษณาหนังสือชีวนที่นายทะเบียนยังไม่ได้รับจดทะเบียน หรือที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนเกินสามเดือนแล้ว

มาตรา 26 ห้ามมิให้บุคคลใดส่งหรือแจกจ่ายแบบคำขอซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ เว้นแต่จะได้แนบหนังสือชีวนที่มีข้อความตรงกับฉบับที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนแล้ว และระบุวันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนด้วย

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับในการณ์ที่เป็นการกระทำเพื่อเชิญชวนให้บุคคลอื่นเข้าทำสัญญาจัดจำหน่ายหรือรับประภันการจัดจำหน่ายหุ้นหรือหุ้นกู้

มาตรา 27 หนังสือชีวนต้องไม่ใช้ถ้อยคำหรือข้อความใดที่เกินความจริงหรือเป็นเท็จ หรืออาจทำให้บุคคลอื่นสำคัญผิด และต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(1) ข้อความทั้งหมดในหนังสือบริษัทฯ

(2) รายการตามมาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 30 หรือมาตรา 31 แล้วแต่กรณี

(3) การจองและการชำระเงินค่าจองหุ้นหรือหุ้นกู้ซึ่งต้องระบุไว้โดยชัดแจ้งว่าจะให้ชำระพร้อมกับการจอง หรือชำระเมื่อคณะกรรมการเรียกให้ชำระและชื่อรหานาการที่จะให้เป็นผู้รับเงินค่าจองหุ้นหรือหุ้นกู้

(4) วิธีการและกำหนดเวลาจัดสรรและคืนเงินค่าจองหุ้นหรือหุ้นกู้ให้แก่ผู้จอง

(5) ชื่อผู้จัดจำหน่ายหรือผู้รับประภันการจัดจำหน่ายหุ้นหรือหุ้นกู้ พร้อมด้วยเงื่อนไขในการจัดจำหน่ายหรือรับประภันการจัดจำหน่าย (ถ้ามี)

มาตรา 28 ในกรณีเสนอขายหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หนังสือชีวนต้องมี

รายการดังต่อไปนี้คือ

- (1) จำนวนหุ้นที่เสนอขายทั้งสิ้น โดยแยกออกเป็น
    - (ก) หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี) ที่จะเสนอขายต่อบุคคลทั่วไป
    - (ข) หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี) ที่จะเสนอขายต่อบุคคลคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ
  - (ค) บุริมสิทธิที่จะเพิ่งให้แก่ผู้ถือหุ้นซึ่งต้องระบุไว้โดยชัดแจ้ง พร้อมด้วยเหตุผลที่จะมีการออกหุ้นเช่นนั้น ตลอดจนวิธีการแปลงหุ้นบุริมสิทธิเป็นหุ้นสามัญ (ถ้ามี)
  - (ง) หุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิที่จะออกให้แก่บุคคลใดเสมื่อนว่าได้รับชำระเงินค่าหุ้นเต็มมูลค่าแล้วตามมาตรา 48 (5) (ถ้ามี) พร้อมด้วยเหตุผลที่จะมีการออกหุ้นเช่นนั้น
  - (2) มูลค่าของหุ้น และราคาเสนอขาย
  - (3) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทที่จ่ายไปแล้ว และที่จะต้องจ่ายอีกทั้งสิ้น
  - (4) จำนวนเงินค่าตอบแทนที่จะให้แก่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท (ถ้ามี) พร้อมด้วยเหตุผลที่จะมีการจ่ายให้
  - (5) สาระสำคัญของสัญญาที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทได้ทำไว้ในนามของตนหรือบริษัท อันเนื่องในการจัดตั้งหรือจัดการบริษัทและบริษัทจะต้องรับผิด
  - (6) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- มาตรา 29 ในกรณีเสนอขายหุ้นของบริษัทที่ยังเสนอขายหุ้นไม่ครบตามจำนวนที่จดทะเบียนไว้ครั้งแรก หนังสือชี้ชวนต้องมีรายการตามมาตรา 28 และรายการดังต่อไปนี้ด้วย
- (1) จำนวนและชนิดของหุ้นที่ขายได้แล้วทั้งหมดในการเสนอขายครั้งก่อน
  - (2) ชื่อ วัน เดือน ปีเกิด สัญชาติ และที่อยู่ของกรรมการทุกคน
- มาตรา 30 ในกรณีเสนอขายหุ้นของบริษัทที่เพิ่มทุน หนังสือชี้ชวนต้องมีรายการดังต่อไปนี้ด้วย
- (1) จำนวนหุ้นที่เสนอขายทั้งสิ้น โดยแยกออกเป็น
    - (ก) หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี) ที่จะเสนอขายต่อบุคคลทั่วไป
    - (ข) หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี) ที่จะเสนอขายให้แก่ผู้ถือหุ้นหรือพนักงานของบริษัท
  - (2) มูลค่าของหุ้น และราคาเสนอขาย
  - (3) เหตุผลในการเพิ่มทุน
  - (4) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเพิ่มทุน
  - (5) ชื่อ วัน เดือน ปีเกิด สัญชาติ และที่อยู่ของกรรมการทุกคน

(6) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

นอกจากนี้ ให้แนบงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนประจำปีของบริษัทเปรียบเทียบ ย้อนหลังอย่างน้อยสามปีสุดท้ายก่อนถึงปีที่มีการจดทะเบียนเพิ่มทุน โดยมีผู้สอบบัญชีรับรอง ด้วย ถ้าบริษัทดำเนินกิจกรรมมาแล้วยังไม่ถึงสามปี ให้แนบงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนประจำปี เท่าจำนวนปีที่ได้ดำเนินกิจการ

มาตรา 31 ในกรณีเสนอขายหุ้นกู้ของบริษัท หนังสือชี้ชวนต้องมีรายการดังต่อไปนี้ด้วย

(1) ทุนจดทะเบียน ทุนชำระแล้ว ทุนสำรองตามกฎหมายและเงินสำรองอื่น กำไรที่เหลือจากการจัดสรร และผลขาดทุนสะสม (ถ้ามี) ของบริษัทตามที่ปรากฏในงบดุลประจำปี สุดท้ายก่อนถึงปีปัจจุบัน

(2) ทรัพย์สินของบริษัทที่นำไปตราไว้เป็นหลักประกัน ลักษณะของการประกัน และจำนวนหนึ่ง

(3) จำนวนเงินหักสิ้นที่บริษัทยังเป็นหนี้ในการออกหุ้นกู้ครั้งก่อน (ถ้ามี)

(4) จำนวนเงินที่จะออกหุ้นกู้ครั้งนี้ อัตราดอกเบี้ย และระยะเวลาภัย

(5) จำนวนหุ้นกู้ที่เสนอขายหักสิ้น โดยแยกออกเป็น

(ก) หุ้นกู้ชนิดไม่ระบุชื่อผู้ถือ มูลค่าหุ้นกู้ และราคาเสนอขาย

(ข) หุ้นกู้ชนิดระบุชื่อผู้ถือ มูลค่าหุ้นกู้ และราคาเสนอขาย

(6) วิธีการ เวลา และสถานที่สำหรับการชำระค่าหุ้นกู้ การชำระดอกเบี้ยหุ้นกู้ และการไถ่ถอนหุ้นกู้

(7) เหตุผลในการออกหุ้นกู้

(8) วิธีการแปลงหุ้นกู้เป็นหุ้นสามัญ (ถ้ามี)

(9) ชื่อ วัน เดือน ปีเกิด สัญชาติ และที่อยู่ของกรรมการทุกคน

(10) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

นอกจากนี้ ให้แนบงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนประจำปีของบริษัทเปรียบเทียบ ย้อนหลังอย่างน้อยสามปีสุดท้ายก่อนถึงปีที่มีการออกหุ้นกู้ โดยมีผู้สอบบัญชีรับรองด้วย ถ้าบริษัทดำเนินกิจกรรมมาแล้วยังไม่ถึงสามปี ให้แนบงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนประจำปีเท่าจำนวนปีที่ได้ดำเนินกิจการ

มาตรา 32 ห้ามมิให้ใช้ชื่อบุคคลใดว่า จะเป็นกรรมการในบริษัทใด ซึ่งเสนอขายหุ้นหรือหุ้นกู้ในหนังสือชี้ชวนเสนอขายหุ้นหรือหุ้นกู้ของบริษัทนั้น เว้นแต่บุคคลนั้นจะให้ความ

ยินยอมโดยลงลายมือชื่อในแบบพิมพ์ที่นายทะเบียนกำหนดและส่งไปพร้อมกับคำขอจดทะเบียนหนังสือชี้ชวนนั้น

มาตรา 33 ห้ามมิให้ระบุชื่อบุคคลใดเป็นผู้จัดจำหน่ายหรือเป็นผู้รับประกันการจัดจำหน่ายหุ้นหรือหุ้นกู้ของบริษัทใดในหนังสือชี้ชวน เว้นแต่จะได้ส่งสำเนาสัญญาพร้อมด้วยคำรับรองและลายมือชื่อของบุคคลนั้นว่า จะจัดจำหน่ายหรือรับประกันการจัดจำหน่ายไปพร้อมกับคำขอจดทะเบียนหนังสือชี้ชวนด้วย

มาตรา 34 หนังสือชี้ชวนนั้น ให้ลงลายมือชื่อผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทหรือกรรมการทุกคนแล้วแต่กรณี โดยมีพยานอย่างน้อยสองคนลงลายมือชื่อรับรอง และนำไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันทำหนังสือชี้ชวน

วันทำหนังสือชี้ชวนคือวันที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทหรือกรรมการแล้วแต่กรณี ลงลายมือชื่อครบถ้วน

มาตรา 35 การโฆษณาชี้ชวนให้ชื่อหุ้นหรือหุ้นกู้ของบริษัทใดต่อประชาชนจะกระทำได้ต่อเมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนหนังสือชี้ชวนแล้ว

การโฆษณาชี้ชวนให้ชื่อหุ้นหรือหุ้นกู้ของบริษัททางสิ่งพิมพ์ต้องมีข้อความต่อไปนี้

- (1) จำนวน ชนิด มูลค่า และราคาหุ้นหรือหุ้นกู้ที่โฆษณาชี้ชวนให้ชื่อ
- (2) ชื่อบริษัท
- (3) ประเภทของธุรกิจที่บริษัทจะดำเนินการหรือกำลังดำเนินการ
- (4) ชื่อและสถานที่อยู่ของผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทหรือกรรมการทุกคน แล้วแต่กรณี
- (5) สถานที่และวันเวลาที่จะขยับหนังสือชี้ชวนได้
- (6) ชื่อผู้จัดจำหน่ายหรือรับประกันการจัดจำหน่ายหุ้นหรือหุ้นกู้ (ถ้ามี)
- (7) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎหมายระหว่างประเทศ

หมวด 4

การประชุมจัดตั้งและการจดทะเบียนบริษัท

มาตรา 36 ใน การเปิดรับจองหุ้น ถ้าผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทประสงค์จะให้ผู้จองหุ้นชำระเงินค่าหุ้นพร้อมกับการจองหุ้น ผู้ริ่มจัดตั้งบริษัทด้วยตนเองกับธนาคารแห่งใดแห่งหนึ่งให้เป็นตัวแทนในการรับชำระเงินค่าจองหุ้น โดยให้ธนาคารซึ่งรับเป็นตัวแทนนั้นจัดให้มีบัญชีเงินฝากโดยเฉพาะสำหรับการรับชำระเงินค่าจองหุ้น พร้อมทั้งกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่พึงจ่ายในอัตราไม่ต่ำกว่าอัตราสูงสุดตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารนั้น ๆ และในหนังสือชี้ชวนให้ระบุชื่อความดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) ข้อตกลงที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทได้ทำไว้กับธนาคาร
- (2) ข้อกำหนดการชำระเงินค่าหุ้นให้ชำระครั้งเดียวเต็มตามจำนวนที่จอง
- (3) เงื่อนไขและวิธีการถอนเงินค่าจองหุ้น
- (4) อัตราดอกเบี้ยที่จะจ่ายให้แก่ผู้จองหุ้นเมื่อมีการคืนเงินค่าจองหุ้น
- (5) ประเภทของเงินฝากประจำ ฝากสะสม ฝากออมทรัพย์ ฝากกระแสรายวัน หรือฝากประเภทอื่น ๆ แล้วแต่กรณี

มาตรา 37 เงินค่าจองหุ้นที่ธนาคารได้รับ ธนาคารจะคืนให้แก่ผู้จองหุ้นพร้อมด้วย ดอกเบี้ยได้เฉพาะในกรณีได้รับเงินค่าจองหุ้น ดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อผู้จองหุ้นได้แสดงหนังสือของผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท สั่งให้ธนาคารคืนเงินค่าจองหุ้นตามมาตรา 38 หรือมาตรา 40
- (2) เมื่อผู้จองหุ้นได้แสดงหนังสือของคณะกรรมการ สั่งให้ธนาคารคืนเงินค่าจองหุ้นตามมาตรา 57
- (3) เมื่อผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทหรือคณะกรรมการได้มีหนังสือสั่งให้ธนาคารจ่ายเงินค่าจองหุ้นคืนแก่ผู้จองหุ้น

มาตรา 38 ในการจองหุ้น ผู้จองหุ้นต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กีด สัญชาติ และที่อยู่ ตลอดจนจำนวนและชนิดของหุ้นที่จองตามแบบพิมพ์ที่บริษัทกำหนด

ผู้จองหุ้นต้องรับหุ้นตามจำนวนที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทจัดสรรให้ และจะใช้เงินค่าหุ้น ตามที่กำหนดไว้ในหนังสือซึ่วน เว้นแต่ในกรณีที่ผู้จองหุ้นคนใดกำหนดจำนวนหุ้นที่จะต้องได้รับจัดสรรเป็นเงื่อนไขไว้ในการจอง และผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทไม่อนาจัดสรรหุ้นให้ตามจำนวนที่กำหนดได้ ให้ผู้จองหุ้นคนนั้นพ้นจากความผูกพันในการจองหุ้น

ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้ ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทต้องมีหนังสือแจ้ง ผู้จองหุ้นว่าได้จัดสรรหุ้นให้เป็นจำนวนเท่าใด พร้อมกับมอบหนังสือสั่งให้ธนาคารคืนเงินค่า จองหุ้นที่เหลือจากการจัดสรร (ถ้ามี) มีฉะนั้น ผู้จองหุ้นอาจปฏิเสธการจองหุ้นนั้นได้

มาตรา 39 เว้นแต่จะมีบทบัญญติไว้เป็นอย่างอื่น ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทจะถอนเงินหรือ สั่งจ่ายเงินค่าจองหุ้นของบริษัทจากธนาคารที่รับเงินค่าจองหุ้นไว้ หรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้รับชำระเป็นค่าจองหุ้นของบริษัทเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการได้ ไม่ได้

มาตรา 40 เมื่อมีผู้จองหุ้นครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา 15 ผู้เริ่มจัดตั้ง บริษัทต้องเรียกประชุมจัดตั้งบริษัทในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อมีการจองหุ้นครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในหนังสือบริษัทฯ หรือ
- (2) เมื่อมีการจองหุ้นครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในหนังสือซึ่วน แต่ไม่น้อยกว่า

ร้อยละห้าสิบของจำนวนหุ้นที่กำหนดไว้ในหนังสือบริษัทฯ และเป็นหุ้นที่ชำระด้วยตัวเงินไม่น้อยกว่าห้าล้านบาท

ทั้งนี้ ภายในสองเดือนนับแต่วันที่จำนวนผู้จองหุ้นและจำนวนหุ้นที่จองครบตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งแต่ไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนหนังสือบริษัทฯ สนใจที่มีความจำเป็นไม่สามารถเรียกประชุมจัดตั้งบริษัทให้เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ถ้าผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทประสงค์จะดำเนินการต่อไป ต้องขออนุญาตขยายกำหนดเวลาดังกล่าวออกไปโดยทำเป็นหนังสือซึ่งเหตุผลยืนต่อนายทะเบียนไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นสมควร อาจอนุญาตให้ขยายเวลาออกไปได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน แต่ไม่เกินสามเดือนนับแต่วันสิ้นสุดกำหนดเวลาันนก็ได้

ถ้าการประชุมจัดตั้งบริษัทไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง หรือภายในกำหนดเวลาที่นายทะเบียนอนุญาตให้ขยายออกไปตามวรรคสาม แล้วแต่กรณี ให้หนังสือบริษัทฯ สิ้นผลเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว และภายในสิบวันนับแต่วันที่หนังสือบริษัทฯ สิ้นผล ให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทมีคำสั่งเป็นหนังสือสั่งให้ธนาคารคืนเงินค่าจองหุ้นให้แก่ผู้จองหุ้น

มาตรา 41 ในการเรียกประชุมจัดตั้งบริษัท ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทด้วย

(1) ส่งหนังสือนัดประชุมไปยังผู้จองหุ้นซึ่งได้รับการจัดสรรหุ้นให้แล้วไม่น้อยกว่าสิบสี่วันก่อนวันประชุม พร้อมด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

(ก) ระเบียบวาระการประชุม

(ข) เอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่จะให้ประชุมจัดตั้งบริษัทพิจารณาให้สัตยาบัน หรืออนุมัติ โดยมีผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทสองคนรับรองว่าถูกต้อง

(ค) ร่างข้อบังคับของบริษัท

(2) โฆษณาคำบอกร่างนัดประชุมในหนังสือพิมพ์ไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันประชุม

(3) จัดทำบัญชีผู้จองหุ้น โดยระบุชื่อ วันเดือนปีเกิด สัญชาติ ที่อยู่ และจำนวนหุ้น ที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท握ร่อง เพื่อให้ผู้จองหุ้นตรวจสอบได้ในวันประชุมจัดตั้งบริษัท ณ สถานที่ที่ใช้สำหรับประชุมจัดตั้งบริษัท

เมื่อส่งหนังสือนัดประชุมพร้อมด้วยเอกสารไปยังผู้จองหุ้นแล้ว ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท ต้องส่งสำเนาหนังสือนัดประชุมพร้อมด้วยเอกสารดังกล่าวไปยังนายทะเบียนไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ก่อนวันประชุม

มาตรา 42 ในการส่งหนังสือนัดประชุม ถ้าได้ส่งทางไปรษณีย์ลง lokale หากปรากฏว่ามีข้อหาดตอบกพร่องไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นที่จัดสรรแล้ว และไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนผู้จองหุ้นซึ่งได้รับการจัดสรรหุ้นให้แล้ว ให้ถือว่าการส่งหนังสือนัดประชุมนั้น เป็นอันได้ส่งโดยชอบแล้ว

มาตรา 43 ข้อบังคับของบริษัทต้องไม่ขัดหรือแย้งกับหนังสือบริษัทฯ สนธิและบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ และอย่างน้อยต้องกำหนดเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) การออกหุ้นและการโอนหุ้น
- (2) การประชุมผู้ถือหุ้น
- (3) จำนวน วิธีการเลือกตั้ง ภาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง ก่อนครบกำหนดออกตามวาระ การประชุม และอำนาจกรรมการ
- (4) การบัญชี การเงิน และการสอบบัญชี
- (5) การออกหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี)
- (6) การแปลงหุ้นบุริมสิทธิเป็นหุ้นสามัญ (ถ้ามี)

บุริมสิทธิที่จะเพิ่มให้แก่ผู้ถือหุ้นมีได้เฉพาะในเรื่องการรับเงินปันผล การคืนเงินค่าหุ้น และส่วนแบ่งทรัพย์สินที่เหลือจากการคืนหุ้น เมื่อมีการเลิกบริษัท

มาตรา 44 ภายใต้บังคับมาตรา 19 วรรคสอง บริษัทจะแก้ไขเพิ่มเติมหนังสือ บริษัทฯ หรือข้อบังคับของบริษัทได้มีอีกประชุมผู้ถือหุ้นลงมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด

ในการแก้ไขเพิ่มเติมหนังสือบริษัทฯ หรือข้อบังคับของบริษัท ให้บริษัทขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ที่ประชุมลงมติ

มาตรา 45 การประชุมจัดตั้งบริษัทต้องจัดให้มีขึ้น ณ ท้องที่ที่เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของบริษัท และต้องมีผู้จองหุ้นมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนผู้จองหุ้นทั้งหมด และมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นที่จองแล้ว จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการนี้ที่ผู้จองหุ้นมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท ส่งหนังสือนัดประชุมไปยังผู้จองหุ้นรายในสิบสี่วัน นับแต่วันประชุมครั้งแรก แต่ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันประชุม ใน การประชุมครั้งหลังนี้ ถ้าผู้จองหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นที่จองแล้วมาประชุม ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม

มาตรา 46 ผู้จองหุ้นซึ่งผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทได้จัดสรรหุ้นให้แล้ว มีสิทธิเข้าประชุม และออกเสียงลงคะแนนในการประชุมจัดตั้งบริษัท

ผู้จองหุ้นคนใดมีส่วนได้เสียเป็นพิเศษในเรื่องใด ผู้จองหุ้นคนนั้นไม่มีสิทธิออกเสียง

ลงคะแนนในเรื่องนั้น นอกจากการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งกรรมการ

การลงมติของที่ประชุมจัดตั้งบริษัท ให้ถือคะแนนเสียงข้างมากของผู้จดทะเบียนหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงขึ้นขาด

ในการออกเสียงลงคะแนน ให้ผู้จดทะเบียนหุ้นมีคะแนนเสียงเท่าจำนวนหุ้นที่ถือโดยถือว่าหุ้นหนึ่งมีเสียงหนึ่ง

การออกเสียงให้ใช้วิธีมือ เว้นแต่ผู้จดทะเบียนหุ้นไม่น้อยกว่าห้าคนร้องขอ และที่ประชุมลงมติให้ลงคะแนนลับ ส่วนวิธีการลงคะแนนลับนั้น ให้เป็นไปตามที่ประธานในที่ประชุมสั่ง

มาตรา 47 ใน การประชุมผู้จดทะเบียนหุ้น ผู้จดทะเบียนจะมอบฉันทะให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วเข้าประชุมและออกเสียงลงคะแนนแทนตนก็ได้ การมอบฉันทะต้องทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อผู้มอบฉันทะ และมอบแก่ประธานที่ประชุมก่อนผู้รับมอบฉันทะเข้าประชุม

ในหนังสือมอบฉันทะนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(1) จำนวนหุ้นที่ผู้มอบฉันทะถืออยู่

(2) ชื่อผู้รับมอบฉันทะ

(3) ครั้งที่ของการประชุมที่มอบฉันทะให้เข้าประชุมและออกเสียงลงคะแนน

ในการออกเสียงลงคะแนน ให้ถือว่าผู้รับมอบฉันทะมีคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนคะแนนเสียงที่ผู้จดทะเบียนหุ้นมอบฉันทะมีรวมกัน เว้นแต่ผู้รับมอบฉันทะจะแต่งต่อที่ประชุมก่อนลงคะแนนว่าตนจะออกเสียงแทนผู้ซึ่งมอบฉันทะเพียงบางคน โดยระบุชื่อผู้มอบฉันทะและจำนวนหุ้นที่ผู้มอบฉันทะถืออยู่ด้วย

มาตรา 48 กิจการอันจะพึงทำในที่ประชุมจัดตั้งบริษัทนั้น คือ

(1) พิจารณาข้อบังคับของบริษัท

(2) ให้สัตยาบันแก่กิจการที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทได้ทำไว้และอนุมัติค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเนื่องในการจัดตั้งบริษัท

(3) กำหนดจำนวนเงินที่จะให้แก่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท ถ้าระบุไว้ช่นนั้นในหนังสือชี้ชวน

(4) กำหนดลักษณะแห่งหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี)

(5) กำหนดจำนวนหุ้นสามัญ หรือหุ้นบุริมสิทธิที่จะออกให้แก่บุคคลใดเมื่อนว่าได้รับชำระเงินค่าหุ้นเต็มมูลค่าแล้ว เพราะบุคคลนั้นเป็นผู้ให้ทรัพย์สินอื่น นอกจากตัวเงิน หรือให้หรือให้เชลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม ศิลป หรือวิทยาศาสตร์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าแบบหรือหุ้นจำลอง แผนผัง สูตร หรือกรรมวิธีลับใด ๆ หรือให้ข้อเสนอสนเทศเกี่ยวกับประสบ-

การณ์ทางอุตสาหกรรม การพาณิชย์ หรือวิทยาศาสตร์

(6) เลือกตั้งกรรมการ

(7) เลือกตั้งผู้สอบบัญชี และกำหนดจำนวนเงินค่าสอบบัญชีของบริษัท

มาตรา 49 การเลือกตั้งกรรมการให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 83

มาตรา 50 ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทด้วยมูลกิจการและเอกสารทั้งปวงของบริษัทแก่คณะกรรมการภายในเจดวัน นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการประชุมจัดตั้งบริษัท

เมื่อได้รับมอบกิจการและเอกสารแล้ว ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งให้ผู้ของหุ้น ชำระเงินค่าหุ้นเต็มจำนวนภายในเวลาที่กำหนด ณ ธนาคารที่ระบุไว้ในหนังสือแจ้ง ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง พร้อมกับเรียกให้ผู้ของหุ้นที่ชำระค่าหุ้นด้วยทรัพย์สินอื่นที่มิใช่ตัวเงิน โอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินนั้นให้แก่บริษัทตามวิธีการและภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งนั้น ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือนนับแต่วันจดทะเบียนบริษัท

ในการรับชำระค่าหุ้น ธนาคารจะหักกลบลบหนี้กับผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทหรือบริษัท มีได้

มาตรา 51 ถ้าผู้ของหุ้นคนใดไม่ชำระเงินค่าหุ้นหรือไม่โอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินให้แก่บริษัทตามมาตรา 50 วรรคสอง ให้คณะกรรมการมีหนังสือเตือนให้ชำระค่าหุ้นให้เสร็จสิ้น หรือดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินให้แก่บริษัทภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่มีหนังสือเตือน พร้อมกับแจ้งไปด้วยว่า ถ้าไม่ดำเนินการตามวิธีการและภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดเวลาดังกล่าว คณะกรรมการจะนำหุ้นนั้นออกขายทอดตลาดต่อไป

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าผู้ของหุ้นดังกล่าวยังไม่ชำระค่าหุ้นให้เสร็จสิ้น หรือไม่ดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินให้แก่บริษัท ให้คณะกรรมการนำหุ้นนั้นออกขายทอดตลาดภายใต้เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 50 วรรคสอง

ถ้านำหุ้นออกขายตามวรรคสองแล้ว ได้เงินค่าหุ้นไม่ครบมูลค่าของหุ้น ให้คณะกรรมการเรียกเงินค่าหุ้นที่ยังขาดอยู่จากผู้ของหุ้นโดยไม่ซักข้า

มาตรา 52 ภายใต้เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 40 แล้ว ให้คณะกรรมการดำเนินการขอจดทะเบียนบริษัทโดยแสดงรายการดังต่อไปนี้

(1) หุ้นชำระแล้ว ซึ่งต้องระบุว่าเป็นเงินทั้งสิ้นเท่าไหร

(2) จำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด โดยแยกออกเป็น

(ก) หุ้นสามัญ และหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี) ที่ชำระค่าหุ้นเป็นตัวเงิน

(ข) หุ้นสามัญ หรือหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี) ที่ชำระค่าหุ้นด้วยทรัพย์สินอื่น นอก

จากตัวเงินและแสดงเกณฑ์ในการตีตราครัวพรพย์สินนั้นด้วย

(ค) หุ้นสามัญ หรือหุ้นบุริมสิทธิ์ (ถ้ามี) ที่ชำระค่าหุ้นด้วยการให้หรือการให้ใช้สิทธิ์ในงานวาระกรรม ศิลป หรือวิทยาศาสตร์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า แบบหรือหุ้นจำลอง แผนผัง ลูกทรัพย์ หรือกรรมวิธีลับใด ๆ หรือให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับประสบการณ์ทางอุตสาหกรรม การพาณิชย์ หรือวิทยาศาสตร์ ตามมาตรา 48 (5) และแสดงรายการโดยสังเขปไว้ด้วย

(3) ชื่อ วันเดือนปีเกิด สัญชาติ และที่อยู่ของกรรมการ

(4) ชื่อและจำนวนกรรมการซึ่งมีอำนาจลงลายมือชื่อแทนบริษัทและข้อจำกัดอำนาจ (ถ้ามี) ตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับ

(5) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขา (ถ้ามี)

ในการขอจดทะเบียนตามวาระหนึ่ง ให้คณะกรรมการส่งข้อมูลบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น โดยระบุชื่อ สัญชาติ ที่อยู่ จำนวนหุ้นที่ถือและเลขหมายหุ้นกับรายงานการประชุมจัดตั้งบริษัทไปพร้อมกันด้วย

มาตรา 53 นอกจากกรณีที่มีบัญชีไว้เป็นอย่างอื่นโดยเฉพาะ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรายการได้แก่ ตามมาตรา 52 วาระหนึ่ง ให้บริษัทขอจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงรายการนั้นภายในสิบห้านับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

มาตรา 54 บริษัทที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว เป็นนิติบุคคลตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน

มาตรา 55 บริษัทมีอำนาจกระทำการใด ๆ ภายใต้กฎหมายวัตถุประสงค์ของบริษัท และถ้ามิได้มีข้อมูลกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงอำนาจที่จะกระทำการดังต่อไปนี้ด้วย

(1) เป็นโจทก์ ร้องทุกข์ ดำเนินการตามกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในนามของบริษัท

(2) ซื้อ จัดหา รับ เช่า เช่าซื้อ ถือกรรมสิทธิ์ ครอบครอง ปรับปรุง ใช้และจัดการโดยประการอื่น ซึ่งทรัพย์สินใด ๆ ตลอดจนดอกผลของทรัพย์สินนั้น

(3) ขาย โอน จำนอง จำนำ แลกเปลี่ยน และจำหน่ายทรัพย์สินโดยประการอื่น

(4) ถ่ายทอด ค้ำประกัน ออกรับ โอน และสลักหลังตัวเงินหรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้อย่างอื่น

(5) ขอให้ปล่อยชั่วคราวกรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ที่ถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่บริษัท

(6) ถือหุ้น จัดการบริษัทอื่นหรือบริษัทเอกชน และกระทำการอื่นใดอย่างร่วม

กันกับบริษัทอื่นหรือบริษัทเอกชน

มาตรา 56 ภายนอกได้บังคับมาตรา 57 คณะกรรมการจะถอนเงินค่าหุ้นของบริษัทจากธนาคารที่รับเงินค่าหุ้นไว้ หรือเจ้าหน่ายทรัพย์สินที่ได้รับชำระเป็นค่าหุ้นของบริษัทเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการใด ๆ ของบริษัทก่อนนายทะเบียนรับจดทะเบียนเป็นบริษัทมิได้

มาตรา 57 ถ้าการขอจดทะเบียนบริษัทมิได้กระทำภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 52 หรือนายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและคำสั่งนั้นถึงที่สุดแล้ว ให้ถือว่าบริษัทนั้นเป็นอันมิได้จัดตั้งขึ้น และให้คณะกรรมการดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) มีคำสั่งเป็นหนังสือสั่งให้ธนาคารคืนเงินค่าหุ้นแก่ผู้จองหุ้น ในกรณีที่ได้รับชำระค่าหุ้นเป็นตัวเงิน

(2) โอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินคืนให้แก่ผู้จองหุ้น ในกรณีที่ได้รับชำระค่าหุ้นด้วยทรัพย์สินอื่นนอกจากตัวเงิน

(3) คืนลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม ศิลปะ หรือวิทยาศาสตร์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า แบบหรือหุ้นจำลอง แผ่นผัง สูตรหรือกรรมวิธีลับใด ๆ หรือคืนข้อสนเทศเกี่ยวกับประสบการณ์ทางอุตสาหกรรม การพาณิชย์ หรือวิทยาศาสตร์ ให้แก่ผู้ให้หรือให้เชื้องสิ่งดังกล่าว ถ้าไม่สามารถจะคืนให้แก่กันได้ ก็ให้เช่าจ่ายตามควรค่าแห่งการนั้น ๆ หรือถ้ามีสัญญากำหนดว่าให้เช่าเงินตوبแทนก็ให้เช่าตามนั้น

ทั้งนี้ ภายนอกหนึ่งเดือนนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

มาตรา 58 กรรมการต้องรับผิดร่วมกันโดยไม่จำกัดจำนวนในการไม่ปฏิบัติตามมาตรา 57 พร้อมกับชำระดอกเบี้ย นับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตามมาตรา 57

ในกรณีที่กรรมการคนใดสามารถพิสูจน์ได้ว่า การไม่ปฏิบัติตามมาตรา 57 นั้นมิได้เป็นความผิดของตน กรรมการคนนั้นไม่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 59 ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทด้วยรับผิดร่วมกันในบรรดาภัยจากการต่าง ๆ ที่ได้กระทำไปเนื่องในการจัดตั้งบริษัท ถ้าไม่สามารถจัดให้มีการประชุมจัดตั้งบริษัทให้เสร็จสิ้นได้ และต้องรับผิดร่วมกันโดยไม่จำกัดจำนวนในบรรดาหนึ่งและการจ่ายเงิน ซึ่งที่ประชุมจัดตั้งบริษัท มิได้อ允มติ และแม้จะได้อ允มติแล้วก็ยังคงต้องรับผิดอยู่เช่นนั้น จนกว่าจะได้จดทะเบียนบริษัทแล้ว

มาตรา 60 เมื่อบริษัทได้จดทะเบียนแล้ว ผู้ถือหุ้นจะร้องขอให้ศาลเพิกถอน การที่ตนได้ซื้อหุ้นไว้โดยสำคัญผิด ถูกข่มขู่หรือฉ้อลวงไม่ได้

มาตรา 61 ในกรณีที่บริษัทจัดตั้งสำนักงานสาขาเพื่อดำเนินกิจการของบริษัทไม่ว่าในที่ไหนก็ตาม ให้ขอจดทะเบียนสำนักงานสาขาก่อนดำเนินการ

ในกรณีที่บริษัทเลิกสำนักงานสาขา ให้ข้อจดทะเบียนเลิกสำนักงานสาขาภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่เลิกสำนักงานสาขาันน์ มาตรา 62 ให้นำมาตรา 118 มาใช้บังคับแก่การประชุมจัดตั้งบริษัทโดยอนุโรม

หมวด 5 หุ้นและผู้ถือหุ้น

มาตรา 63 หุ้นของบริษัทแต่ละหุ้นต้องมีมูลค่าเท่ากันและมีมูลค่าหุ้นละไม่ต่ำกว่าสิบบาท แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

มาตรา 64 ในกรณีที่บริษัทจะเสนอขายหุ้นสูงกว่ามูลค่าหุ้นที่จดทะเบียนไว้ บริษัทต้องให้ผู้จองหุ้นส่งใช้จำนวนเงินที่สูงกว่ามูลค่าหุ้นพร้อมกับเงินค่าหุ้น และนำค่าหุ้นส่วนที่เกินนี้สมทบเข้าเป็นทุนสำรองต่างหากจากทุนสำรองตามมาตรา 126

มาตรา 65 บริษัทซึ่งดำเนินการมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้าปรากฏว่ามีการขาดทุน จะเสนอขายหุ้นต่ำกว่ามูลค่าหุ้นที่จดทะเบียนไว้ก็ได้ แต่ต้อง

- (1) ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น
- (2) กำหนดอัตราส่วนลดไว้แน่นอน และระบุไว้ในหนังสือซื้อช่วงด้วย และ
- (3) ปฏิบัติตามมาตรา 150 โดยอนุโรม

มาตรา 66 หุ้นนั้นจะแบ่งแยกมิได้

ถ้าบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปจองหุ้นหรือถือหุ้น ๆ เดียว หรือหลายหุ้นร่วมกัน บุคคลเหล่านั้นต้องรับผิดชอบกันในการส่งใช้เงินค่าหุ้นและเงินที่สูงกว่ามูลค่าหุ้น และต้องแต่งตั้งให้บุคคลในจำนวนนั้นแต่เพียงคนเดียวเป็นผู้ใช้สิทธิในฐานะเป็นผู้จองหุ้นหรือผู้ถือหุ้นแล้วแต่กรณี

มาตรา 67 หุ้นทุกหุ้นต้องใช้เป็นเงินครึ่งเดียวจนเต็มมูลค่า เว้นแต่หุ้นที่ออกตามมาตรา 48 (5) หรือมาตรา 65

ในการชำระค่าหุ้น ผู้จองหุ้นหรือผู้ถือหุ้นจะขอหักกลบลบหนี้กับบริษัทไม่ได้

มาตรา 68 บริษัทด้วยจัดทำใบหุ้นมอบให้แก่ผู้ซื้อภายในสองเดือน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนบริษัท หรือนับแต่วันที่ได้รับชำระเงินค่าหุ้นครบถ้วนในกรณีที่บริษัทจำหน่ายหุ้นที่เหลือ หรือจำหน่ายหุ้นที่ออกใหม่ภายหลังการจดทะเบียนบริษัท

ห้ามมิให้ออกใบหุ้นให้แก่บุคคลใดจนกว่าจะมีการจดทะเบียนบริษัท หรือจดทะเบียนเพิ่มทุน และบุคคลนั้นได้ชำระเงินค่าหุ้นครบถ้วนแล้ว

ใบหุ้นที่ออกโดยผู้ฝึกอบรมบัญชีตามวรรคสองเป็นโมฆะ

มาตรา 69 ใบหุ้นนั้นอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อบริษัท
- (2) เลขทะเบียนบริษัท และวันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนบริษัท
- (3) จำนวนทุนจดทะเบียน
- (4) ชนิด มูลค่า เลขที่ใบหุ้น จำนวนหุ้น และจำนวนเงิน
- (5) ชื่อผู้ถือหุ้น
- (6) ลายมือชื่อกรรมการอย่างน้อยหนึ่งคน
- (7) วันเดือนปีที่ออกใบหุ้น

มาตรา 70 บริษัทจะกำหนดข้อจำกัดใด ๆ ในการโอนหุ้นมิได้ เว้นแต่เพื่อเป็นการปฏิบัติตามมาตรา 15 หรือข้อจำกัดนั้น ๆ จะเป็นไปเพื่อรักษาสิทธิและผลประโยชน์ที่บริษัทจะพึงได้รับตามกฎหมาย

ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทจะโอนหุ้นที่ซื้อตามมาตรา 17 (3) ก่อนครบกำหนดสองปีนับแต่วันจดทะเบียนเป็นบริษัทแล้วมิได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

มาตรา 71 ภายใต้บังคับมาตรา 15 การโอนหุ้นย่อมสมบูรณ์เมื่อผู้โอนได้สลักหลังใบหุ้น โดยระบุชื่อผู้รับโอนและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน และส่งมอบใบหุ้นให้แก่ผู้รับโอน การโอนหุ้นนั้นจะใช้ยันเบรนท์ได้ เมื่อบริษัทได้รับคำร้องขอให้ลงทะเบียนการโอนหุ้นแล้ว แต่จะใช้ยันบุคคลภายนอกได้เมื่อบริษัทได้ลงทะเบียนการโอนหุ้นแล้ว ในกรณีให้บริษัทลงทะเบียนการโอนหุ้นภายใต้เจด้วนนับแต่วันได้รับคำร้องขอันนั้น

ในการณ์ที่ผู้รับโอนหุ้นประสงค์จะได้ใบหุ้นใหม่ ให้ร้องขอต่อบริษัทโดยทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของผู้รับโอนหุ้นและมีพยานหนึ่งคนเป็นอย่างน้อย ลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อนั้น พร้อมทั้งเวนคืนใบหุ้นเดิมหรือหลักฐานอื่นให้แก่บริษัท ในกรณีให้บริษัทลงทะเบียนการโอนหุ้นภายใต้เจด้วนนับแต่วันได้รับคำร้องขอและให้บริษัทออกใบหุ้นใหม่ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันได้รับคำร้องขอันนั้น

มาตรา 72 ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นของบริษัทตายหรือล้มละลาย อันเป็นเหตุให้บุคคลใดมีสิทธิในหุ้นนั้น ถ้าบุคคลนั้นได้นำหลักฐานที่ชอบด้วยกฎหมายมาแสดงครบถ้วนแล้ว ให้บริษัทลงทะเบียนและออกใบหุ้นใหม่ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันได้รับหลักฐานครบถ้วน

มาตรา 73 ในระหว่างสิบสี่วันก่อนวันประชุมผู้ถือหุ้นแต่ละครั้ง บริษัทจะงดรับลงทะเบียนการโอนหุ้นก็ได้ โดยประกาศให้ผู้ถือหุ้นทราบล่วงหน้า ณ สำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขาของบริษัททุกแห่ง ไม่น้อยกว่าสิบสี่วันก่อนวันเริ่มงดรับลงทะเบียนการโอนหุ้น

มาตรา 74 บริษัทด้วยจัดให้มีทะเบียนผู้ถือหุ้นซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อ วันเดือนปีเกิด สัญชาติ และที่อยู่ของผู้ถือหุ้น

- (2) ชนิด มูลค่า เลขที่ใบหุ้น จำนวนหุ้น เลขหมายหุ้น และจำนวนเงิน
(3) วันเดือนปี ที่ลงทะเบียนเป็นหรือขาดจากการเป็นผู้ถือหุ้น

มาตรา 75 บริษัทต้องเก็บรักษาทะเบียนผู้ถือหุ้นและหลักฐานประกอบการลงทะเบียนไว้ ณ สำนักงานใหญ่ของบริษัท แต่บริษัทจะมอบหมายให้บุคคลใดทำหน้าที่เก็บรักษาทะเบียนผู้ถือหุ้นและหลักฐานประกอบการลงทะเบียนแทนบริษัทไว้ ณ ที่ได้ ซึ่งนายทะเบียนเห็นชอบก็ได้

ในการนี้ที่ทะเบียนผู้ถือหุ้นสูญหาย ลบเลื่อน หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้บริษัทแจ้งต่อนายทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ทราบหรือควรจะได้ทราบถึงการสูญหายลบเลื่อน หรือชำรุดนั้น และจัดทำหรือซ่อมแซมทะเบียนผู้ถือหุ้นให้เสร็จภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่แจ้งทะเบียนผู้ถือหุ้น ให้สัมภาษณ์ไว้ก่อนว่าถูกต้อง

มาตรา 76 ผู้ถือหุ้นมีสิทธิขอตรวจรายการในทะเบียนผู้ถือหุ้นและหลักฐานประกอบการลงทะเบียนได้ในระหว่างเวลาทำการของผู้เก็บรักษาทะเบียนผู้ถือหุ้น ในกรณีผู้เก็บรักษาทะเบียนผู้ถือหุ้นจะกำหนดเวลาไว้ก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าวันและสองชั่วโมง

ในการนี้ผู้ถือหุ้นขอสำเนาทะเบียนผู้ถือหุ้นทั้งหมดหรือบางส่วน พร้อมด้วยคำรับรองของบริษัทว่าถูกต้อง หรือขอให้บริษัทออกใบหุ้นใหม่แทนใบหุ้นที่สูญหาย ลบเลื่อนหรือชำรุดในสาระสำคัญ และได้เสียค่าธรรมเนียมตามข้อบังคับของบริษัทให้แก่บริษัทแล้ว บริษัทต้องจัดทำหรือออกให้แก่ผู้ถือหุ้นภายในสิบสี่วันนับแต่วันได้รับคำขอ

ใบหุ้นที่สูญหาย ลบเลื่อน หรือชำรุดที่ได้มีการออกใบหุ้นใหม่แทนแล้ว ให้ถือว่าเป็นอันยกเลิก

ค่าธรรมเนียมตามข้อบังคับของบริษัทตามวรรคสอง ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 77 บริษัทต้องยื่นบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นที่มีอยู่ในวันประชุมสามัญประจำปีต่อนายทะเบียนภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันเสร็จการประชุม และให้แน่มาตรา 52 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 78 บุริมสิทธิในหุ้นซึ่งได้ออกให้แล้ว จะเปลี่ยนแปลงมิได้

การแปลงหุ้นบุริมสิทธิเป็นหุ้นสามัญ จะกระทำมิได้ เว้นแต่บริษัทจะมีข้อบังคับกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ในกรณีให้ทำได้โดยผู้ถือหุ้นยื่นคำขอแปลงหุ้นต่อบริษัทพร้อมกับส่งมอบใบหุ้นดืน

การแปลงหุ้นตามวรรคสอง ให้มีผลนับแต่วันยื่นคำขอ ในการนี้ให้บริษัทออกใบหุ้นใหม่ให้แก่ผู้ซื้อภายในสิบสี่วันนับแต่วันได้รับคำขอ

มาตรา 79 บริษัทจะเป็นเจ้าของหุ้นหรือรับจำนำหุ้นของตนเองมิได้

หมวด ๘

คณะกรรมการ

มาตรา 80 บริษัทต้องมีกรรมการคนหนึ่ง เพื่อดำเนินกิจการของบริษัทประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อยห้าคน และกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ต้องมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

มาตรา 81 กรรมการต้องเป็นบุคคลธรรมด้าและ

- (1) บรรลุนิติภาวะ และเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัท
- (2) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (3) ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่ได้กระทำโดยทุจริต
- (4) ไม่เคยถูกลงโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการหรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐฐานทุจริตต่อหน้าที่

มาตรา 82 การกำหนดข้อจำกัดใด ๆ นอกเหนือที่ระบุไว้ในมาตรา 81 อันเป็นการกีดกันมิให้ผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการนั้น จะกระทำมิได้

มาตรา 83 กรรมการนั้นให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นเลือกตั้งพร้อมกัน ในคราวเดียวกตามหลักเกณฑ์ และวิธีการดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งมีคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนหุ้นที่ตนถือครองด้วยจำนวนกรรมการที่จะเลือกตั้ง
- (2) ผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะใช้คะแนนเสียงที่มีอยู่ทั้งหมดตาม (1) เลือกตั้งผู้ถือหุ้นคนเดียว หรือหลายคนเป็นกรรมการก็ได้ ในกรณีที่เลือกตั้งผู้ถือหุ้นหลายคนเป็นกรรมการ จะแบ่งคะแนนเสียงให้แก่ผู้ได้มาก่อนอยเพียงใดก็ได้

(3) ผู้ถือหุ้นซึ่งได้รับคะแนนเสียงสูงสุดตามลำดับลงมาเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการเท่าจำนวนกรรมการที่จะพึงมี ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับการเลือกตั้งในลำดับถัดลงมา มีคะแนนเสียงเท่ากันเกินจำนวนกรรมการที่จะพึงมี ให้เลือกโดยวิธีจับสลากเพื่อให้ได้จำนวนกรรมการที่จะพึงมี

มาตรา 84 ในการประชุมผู้ถือหุ้นสามัญประจำปีทุกครั้ง ให้เลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ และให้คณะกรรมการชุดเดิมพ้นจากตำแหน่ง แต่ให้รักษาการในตำแหน่งเพื่อดำเนินกิจการของบริษัทต่อไปเพียงเท่าที่จำเป็นจนกว่าคณะกรรมการชุดใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมตรวจสอบนี้ ควรได้รับเงินค่าตอบแทน

มาตรา 85 นอกจากการพั้นจากคำແໜ່ງຕາມວາຮະຕາມມາตรา 84 ກຽມການພັນ
ຈາກຕຳແໜ່ງ ເມື່ອ

- (1) ຕາຍ
- (2) ລາວອກ
- (3) ຂາດຄຸນສມບັດ ອີເມື່ອລັກຊະນະຕ້ອງຫ້າມຕາມມາตรา 81 (1) (2) (3) ອີເມື່ອ (4)
- (4) ທີ່ປະໜູມຜູ້ຄືອໜຸ້ນລົງມຕີໃຫ້ອກຕາມມາตรา 89
- (5) ສາລມີຄຳສັ່ງໃຫ້ອກ

ມາตรา 86 ກຽມການຄົນໄດ້ຈະລາວອກຈາກຕຳແໜ່ງ ໄທ່ຽນໃນລາວອກຕ່ອບບົຣີ້ຊັກ ການ
ລາວອກມີຜລນັບແຕ່ວັນທີໃນລາວອກໄປເຖິງບົຣີ້ຊັກ

ກຽມການຫຶ່ງລາວອກຕາມວາຮຄ້ນໆ ຈະແຈ້ງການລາວອກຂອງຕົນໃຫ້ນາຍທະບັນທານ
ດ້ວຍກີ້ໄດ້

ມາตรา 87 ໃນກຣນີທີ່ກຽມການພັນຈາກຕຳແໜ່ງທັງຄົນ ໄທ້ຄະນະກຽມການທີ່ພັນ
ຈາກຕຳແໜ່ງຍັງຄົງຕ້ອງອູ່ຮັກຊາກເກຣໃຕ່ແໜ່ງເພື່ອດໍາເນີນກິຈເກຣຂອງບົຣີ້ຊັກຕ່ອງໄປ ເພີ່ງທ່າທີ່
ຈະເປັນຈຸນກວ່າຄະນະກຽມການຮູດໃໝ່ເຂົ້າຮັບໜ້າທີ່ ເວັນແຕ່ສາລະມີຄຳສັ່ງເປັນອິ່ນຢ່າງອື່ນໃນກຣນີ
ທີ່ຄະນະກຽມການພັນຈາກຕຳແໜ່ງຕາມມາตรา 85 (5)

ຄະນະກຽມການທີ່ພັນຈາກຕຳແໜ່ງຕ້ອງຈັດໃຫ້ມີການປະໜູມຜູ້ຄືອໜຸ້ນ ເພື່ອເລືອກຕັ້ງຄົນະ
ກຽມການຮູດໃໝ່ກ່າຍໃນໜີ່ເດືອນນັບແຕ່ວັນພັນຈາກຕຳແໜ່ງ ໂດຍສ່າງໜັງສື່ອນັດປະໜູມໃຫ້ຜູ້ຄືອໜຸ້ນ
ໜຸ້ນທານໄມ່ນ້ອຍກວ່າສືບສິບສື່ວັນກ່ອນວັນປະໜູມ

ມາตรา 88 ໃນກຣນີທີ່ຕຳແໜ່ງກຽມການວ່າງລົງພົງເຫດເຫຼື່ອນອິ່ນນອກຈາກຫຶ່ງຄຣາວອອກ
ຕາມວາຮະ ໄທ້ຄະນະກຽມການເລືອກຜູ້ຄືອໜຸ້ນຄົນໜີ່ເປົ້າມີຄຸນສມບັດແລະໄມ້ມີລັກຊະນະຕ້ອງຫ້າມຕາມ
ມາตรา 81 ເຂົ້າເປັນກຽມການແຫນ່ງໃນສືບສື່ວັນນັບແຕ່ວັນທີ່ຕຳແໜ່ງວ່າງລົງ ເວັນແຕ່ວາຮະຂອງ
ກຽມການຈະເລືອນ້ອຍກວ່າສອງເດືອນ

ມຕິຂອງຄະນະກຽມການຕາມວາຮຄ້ນໆຕ້ອງປະກອບດ້ວຍຄະແນນເສີ່ງໄມ່ນ້ອຍກວ່າສາມ
ໃນສື່ຂອງຈຳນວນກຽມການທີ່ຍັງເລື້ອຍໆ

ບຸຄຄລຫຶ່ງເຂົ້າເປັນກຽມການແຫນ່ງຕາມວາຮຄ້ນໆອູ່ໃຕ່ແໜ່ງໄດ້ເພີ່ງທ່າວາຮະທີ່ຍັງ
ເລື້ອຍໆຂອງກຽມການຫຶ່ງຕົນແຫນ່ງ

ມາตรา 89 ທີ່ປະໜູມຜູ້ຄືອໜຸ້ນອາຈາລົງມຕີໃຫ້ກຽມການຄົນໄດ້ອກຈາກຕຳແໜ່ງກ່ອນຖື່ງ
ຄຣາວອອກຕາມວາຮະໄດ້ ດ້ວຍຄະແນນເສີ່ງໄມ່ນ້ອຍກວ່າສາມໃນສື່ຂອງຈຳນວນຜູ້ຄືອໜຸ້ນຫຶ່ງມາປະໜູມ
ແລະມີໜຸ້ນນັບຮົມກັນໄດ້ໄມ່ນ້ອຍກວ່າກິ່ງໜີ່ຂອງຈຳນວນໜຸ້ນທີ່ຈໍາຫນ່າຍໄດ້ທັງໝົດ

ມາตรา 90 ຄະນະກຽມການມີອຳນາຈແລະໜ້າທີ່ຈັດການບົຣີ້ຊັກໄທ້ເປັນໄປຕາມວັດຖຸ-

ประสงค์ ข้อบังคับ และติดของที่ประชุมผู้ถือหุ้น

คณะกรรมการอาจมอบหมายให้บุคคลคนใดคนหนึ่งหรือหลายคน ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการก็ได้ เว้นแต่บริษัทจะมีข้อบังคับไม่ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังกล่าวโดยระบุไว้ชัดแจ้ง

กรรมการจะมอบหมายให้กรรมการหรือบุคคลอื่นปฏิบัติการแทนตนในฐานะเป็นกรรมการมิได้

มาตรา 91 ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร จะเลือกกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นรองประธานกรรมการก็ได้ รองประธานกรรมการมีหน้าที่ตามข้อบังคับในกิจการซึ่งประธานกรรมการมอบหมาย

มาตรา 92 คณะกรรมการต้องประชุมกันอย่างน้อยสองเดือนต่อครึ่ง ณ ท้องที่อันเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของบริษัท

มาตรา 93 ใน การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ามีรองประธานกรรมการให้รองประธานกรรมการเป็นประธาน ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการ หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยข้อดุลยพินัยของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน เว้นแต่กรรมการซึ่งมีส่วนได้เสียในเรื่องใดไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในเรื่องนั้น ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงข้างดุลยพินัย

มาตรา 94 ประธานกรรมการเป็นผู้เรียกประชุมคณะกรรมการ

ถ้ากรรมการตั้งแต่สองคนขึ้นไปร้องขอให้เรียกประชุมคณะกรรมการ ให้ประธานกรรมการกำหนดวันประชุมภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ

มาตรา 95 ใน การเรียกประชุมคณะกรรมการ ให้ประธานกรรมการ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายส่งหนังสือนัดประชุมไปยังกรรมการไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันประชุม เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรับด่วนเพื่อรักษาสิทธิหรือประโยชน์ของบริษัท จะแจ้งการนัดประชุมโดยวิธีอื่น และกำหนดวันประชุมให้เร็วกว่านั้นก็ได้

มาตรา 96 ในกรณีที่ดำเนินการว่างลงจนเหลือน้อยกว่าจำนวนที่จะเป็นองค์ประชุม ให้กรรมการที่เหลืออยู่กระทำการในนามของคณะกรรมการได้แต่เฉพาะการจัด

ให้มีการประชุมผู้ถือหุ้น เพื่อเลือกตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างทั้งหมดเท่านั้น

การประชุมตามวาระหนึ่ง ให้การทำภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่จำนวนกรรมการ
ว่างลง เหลือน้อยกว่าจำนวนที่จะเป็นองค์ประชุม

บุคคลซึ่งเข้าเป็นกรรมการแทนตามวาระหนึ่ง อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่
ยังเหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา 97 บรรดาภิการของบริษัทที่คณะกรรมการหรือกรรมการหรือบุคคล
ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการได้กระทำไปในนามของบริษัท ย่อมมีผลสมบูรณ์และ
ผูกพันบริษัท แม้จะปรากฏในภายหลังว่ามีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แต่ตั้งหรือคุณ-
สมบัติของกรรมการ

มาตรา 98 ในกรณีที่กรรมการคนใดกระทำการหรือละเว้นกระทำการใด อันเป็นการไม่ปฏิบัติ
ตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยความ
ซื่อสัตย์สุจริต และระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัท

ในกรณีที่กรรมการคนใดกระทำการหรือละเว้นกระทำการใด จึงต้องดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

(1) ถ้าการกระทำการหรือละเว้นการกระทำการที่เป็นเหตุให้บริษัทได้รับความเสียหาย
ให้บริษัทเรียกค่าสินไหมทดแทนจากการคนนั้นได้

ในกรณีที่บริษัทไม่เรียกร้อง ผู้ถือหุ้นคนใดคนหนึ่งรวมกับผู้ถือหุ้นอื่นซึ่งถือหุ้นไม่
น้อยกว่าร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จะแจ้งเป็นหนังสือให้บริษัทดำเนินการเรียกร้อง
ก็ได้ หากบริษัทไม่ดำเนินการตามที่ผู้ถือหุ้นนั้นแจ้ง ผู้ถือหุ้นนั้น ๆ จะนำคดีขึ้นฟ้องร้องเรียก
ค่าสินไหมทดแทนแทนบริษัทก็ได้

(2) ถ้าการกระทำการหรือละเว้นการกระทำการที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท
ผู้ถือหุ้นคนใดคนหนึ่งรวมกับผู้ถือหุ้นอื่นซึ่งถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้
ทั้งหมด จะขอให้ศาลสั่งระงับการกระทำการดังกล่าวไว้ได้

ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นเป็นผู้ดำเนินการตามวาระสอง ผู้ถือหุ้นจะขอให้ศาลมีคำสั่งให้กรรม-
การคนนั้นออกจากตำแหน่งก็ได้

ผู้ถือหุ้นซึ่งดำเนินการตามวาระสองและวาระสาม ต้องถือหุ้นของบริษัทอยู่ในขณะ
ที่กรรมการคนนั้นกระทำการหรือละเว้นกระทำการอันเป็นเหตุให้บริษัทเสียหาย หรืออาจทำ
ให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทแล้วแต่กรณี

มาตรา 99 ห้ามมิให้กรรมการประกอบกิจการอันมีส่วนได้เสียกัน และเป็น
การแข่งขันกับกิจการของบริษัท หรือเข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือเป็นหุ้นส่วน

ไม่จำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือเป็นกรรมการของบริษัทเอกชนหรือบริษัทอื่น ที่ประกอบกิจการอันมีสภาพอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันกับกิจการของบริษัท ไม่ว่าจะทำเพื่อประโยชน์ตนหรือประโยชน์ผู้อื่น เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นซึ่งประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม

ในกรณีที่กรรมการคนใดฝ่าฝืนบทัญญูตัวรวมหนึ่ง บริษัทจะเรียกค่าสินใหม่ทดแทนในการที่บริษัทได้รับความเสียหายจากการคนนั้นก็ได้ หรือโดยมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้นซึ่งประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม บริษัทจะเข้าถือเอกสารกิจการที่กรรมการคนนั้นได้กระทำไปโดยลำพังเองแม้ว่า ว่าเป็นกิจการที่ได้กระทำในนามของบริษัทก็ได้ ทั้งนี้ ต้องพึงภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บริษัททราบถึงการฝ่าฝืน และไม่เกินสองปีนับแต่วันฝ่าฝืน

ในกรณีที่บริษัทไม่ใช้สิทธิเรียกร้องตามวรรคสอง ผู้ถือหุ้นคนใดคนหนึ่งรวมกับผู้ถือหุ้นอื่นซึ่งถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จะแจ้งเป็นหนังสือให้บริษัทดำเนินการเรียกร้องก็ได้ ถ้าบริษัทไม่ดำเนินการตามที่ผู้ถือหุ้นแจ้งภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันที่แจ้ง หรืออย่าด้วยความตามวรรคสองเหลือน้อยกว่าหนึ่งเดือน ผู้ถือหุ้นดังกล่าวจะใช้สิทธิเรียกร้องนั้นเพื่อบริษัทก็ได้ และให้มาตรา 98 วรรคสอง (2) และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 100 กรรมการคนใดซื้อทรัพย์สินของบริษัทหรือขายทรัพย์สินให้แก่บริษัท หรือกระทำการซื้อขายได้อย่างหนึ่งกับบริษัทไม่ว่าจะกระทำในนามของตนหรือของบุคคลอื่น ถ้ามิได้รับความยินยอมจากคณะกรรมการแล้ว การซื้อขายหรือกระทำการซื้อขายนั้น ไม่มีผลผูกพันบริษัท

มาตรา 101 ห้ามมิให้บริษัทให้กู้ยืมเงินแก่กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัท เว้นแต่

- (1) เป็นการให้กู้ยืมเงินตามระเบียบการสงเคราะห์พนักงานและลูกจ้าง หรือ
- (2) เป็นการให้กู้ยืมเงินตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต หรือกฎหมายอื่น

การให้กู้ยืมเงินดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการให้กู้ยืมแก่กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัทตามวรรคหนึ่ง

- (ก) การให้กู้ยืมเงินแก่คู่สมรส หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของกรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้าง